

Gemeente Amsterdam

Dienst Ruimtelijke Ordening

Juridische en Milieuzaken

Nota van Beantwoording zienswijzen

Bestemmingsplan Kenniskwartier Noord

geaccordeerd bij raadsbesluit d.d.

Colofon

Opdrachtgever	Dienst Zuidas
Opdrachtnemer	Dienst Ruimtelijke Ordening, Team Juridische en Milieuzaken De Dienst Ruimtelijke Ordening is onderdeel van de OntwikkelingsAlliantie en werkt daarin intensief samen met de diensten Infrastructuur Verkeer en Vervoer, Economische Zaken, het Ontwikkelingsbedrijf, ProjectManagement Bureau en het Ingenieursbureau van de gemeente Amsterdam.
Datum	
Planstatus	Geaccordeerd bij raadsbesluit d.d.

Algemeen

Met ingang van 13 juni 2013 heeft het ontwerpbestemmingsplan Kenniskwartier Noord met de daarop betrekking hebbende stukken overeenkomstig het bepaalde in de Wet ruimtelijke ordening voor de duur van zes weken voor een ieder ter inzage gelegen, met de mogelijkheid zienswijzen naar voren te brengen. Er is een viertal zienswijzen naar voren gebracht. Op de zienswijzen zal hieronder worden ingegaan. De zienswijzen zullen daarbij in samengevatte vorm worden weergegeven. De zienswijzen zijn volledigheidshalve integraal opgenomen in de bijlagen. Volledigheidshalve wordt hiernaar verwezen.

Behandeling zienswijzen

A. Formele aspecten

Van de volgende adressanten zijn met betrekking tot het bestemmingsplan zienswijzen ontvangen:

1. Vogelwerkgroep Amsterdam / de Bomenstichting
2. Adressant 2
3. BP Europa SE – BP Nederland
4. Stichting Wijkontmoetingscentrum Buitenveldert

De termijn voor het naar voren brengen van zienswijzen eindigde op 24 juli 2013.

Overwegingen met betrekking tot ontvankelijkheid:

Met betrekking tot de zienswijze van de Stichting Wijkontmoetingscentrum Buitenveldert wordt het volgende overwogen:

Per email van 24 juli 2013 is door de stichting een reactie op het bestemmingsplan Kenniskwartier Noord verzonden aan een (daartoe niet opengesteld) gemeentelijk emailadres. Gelet op de inhoud van de reactie is deze bedoeld als formele zienswijze. De email is verzonden binnen de aangegeven termijn. De indiening heeft niet langs voorgeschreven weg plaatsgevonden.

Per email van 26 juli 2013 en brief van 29 juli 2013 is de Stichting erop gewezen dat het langs elektronische weg naar voren brengen van zienswijzen niet is opengesteld.

Overeenkomstig vaste rechtspraak is een herstelmogelijkheid geboden. In verband met de vakantieperiode is daartoe een langere termijn dan gebruikelijk gegeven, namelijk tot en met 23 augustus 2013. Per brief, binnengekomen 19 augustus 2013, is hiervan gebruik gemaakt. De zienswijze is derhalve ontvankelijk.

De overige naar voren gebrachte zienswijzen zijn conform de daarvoor geldende wettelijke bepalingen en binnen de gestelde termijn ingediend, zodat zij eveneens ontvankelijk zijn.

Belanghebbendheid:

Overeenkomstig artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening is op de voorbereiding van het bestemmingsplan afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing, met dien verstande dat zienswijzen omtrent het ontwerp door een ieder naar voren kunnen worden gebracht. Een beoordeling van belanghebbendheid is om die reden niet aan de orde.

Hierna wordt op de zienswijzen een inhoudelijke reactie gegeven.

B. Inhoudelijke behandeling zienswijzen:

1. Vogelwerkgroep Amsterdam / de Bomenstichting

a. Fasering

- i. Van de huidige bestemming openbaar groen die op een deel van het plangebied rust, is zo goed als niets gehandhaafd. Het bestaande openbaar groen is van grote waarde en is ten onrechte bijna geheel wegbestemd. Met name voor het bos langs de Parnassusweg geldt dat aantasting ervan ten behoeve van de ontwikkeling van kantoren of andere functies alleen in uiterste noodzaak dient plaats te vinden.
- ii. In ieder geval dient te worden voorkomen dat het bestemmingsplan het mogelijk maakt dit bos als eerste te bebouwen. In de planregels dient te worden vastgelegd dat eerst de gronden van het voormalige Goldstarterrein dienen te worden bebouwd alvorens het bos wordt aangetast.
- iii. Een vastgelegde ontwikkelingsvolgorde is in overeenstemming met de 'ladder voor duurzame verstedelijking' zoals bedoeld in artikel 3.1.6 lid 2 Bro.

Gemeentelijke reactie:

- i. *De Zuidas Amsterdam is een gebied dat al een aantal decennia sterk in ontwikkeling is. Sinds 1998 wordt er aan de Zuidas gebouwd. De gemeente Amsterdam is in 1994 begonnen met integrale planvorming om het gebied een impuls te geven.*

Het grote belang van de ontwikkeling van de Zuidas wordt ook door het Rijk onderschreven. Zoals aangegeven in de Rijksstructuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) ontwikkelt de Zuidas zich tot internationale toplocatie voor wonen en werken in de metropoolregio Amsterdam. Hetzelfde geldt voor de gemeentelijke structuurvisie.

De keuze voor de Zuidas als internationale toplocatie voor wonen en werken is voor een belangrijk deel ingegeven door de uitstekende bereikbaarheid met het openbaar vervoer. Deze keuze brengt mee dat bestaande functies in het Zuidas-gebied zullen worden verplaatst of in het geheel verdwijnen. Daarmee is niet gezegd dat die functies, waaronder het genoemde groen, geen waarde hebben. Op deze locatie echter weegt het belang van de Zuidasontwikkeling als zodanig zwaarder dan behoud van het bestaande groen. Bovendien brengt de beoogde

bouwdichtheid op deze locatie met zich mee dat andere gebieden kunnen worden ontzien.

In de provinciale Structuurvisie Noord-Holland 2040 wordt hierover aangegeven dat om waardevolle open landschappen te behouden veel woningbouwlocaties een meer binnenstedelijk karakter krijgen. Binnen het Bestaand Bebouwd Gebied bevordert de Provincie Noord-Holland daarom zoveel mogelijk de intensivering en bundeling van stedelijkheid, in onder andere nieuwe ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de Zuidas in Amsterdam. Arbeidskracht en werkgelegenheid concentreren zich in grootstedelijke gebieden. Dat betekent dat het woningaanbod ook ruimte moet bieden voor deze aspecten: een hoogwaardig stedelijk woonmilieu met internationale concurrentiekracht.

Deze keuze voor binnenstedelijke ontwikkeling om elders waardevolle gebieden te kunnen ontzien blijkt ook uit de Structuurvisie Amsterdam 2040, waarin duidelijke afweging is gemaakt tussen onder andere economische ontwikkeling en behoud en versterking van groen en natuur: "Intensivering van het grondgebruik in de stad biedt tal van mensen woon- en werkruimte. Het betekent extra draagvlak voor voorzieningen, extra investeringen in de openbare ruimte en waterberging en er hoeft minder landschap te worden aangetast."

Overigens moet worden opgemerkt dat de waarde van het bestaande groen beperkt is. Er wordt nog op gewezen dat de locatie ook geen onderdeel uitmaakt van de aangewezen hoofdgroenstructuur. Op deze locatie wordt gekozen voor een hoogstedelijke ontwikkeling.

- ii. Zoals hiervoor reeds aangegeven weegt het belang van de gebiedsontwikkeling op deze locatie zwaarder dan het behoud van het groen. Het opnemen van een juridisch voorgeschreven ontwikkelvolgorde is ongewenst; het brengt een starheid in planontwikkeling met zich mee die geen recht doet aan de keuze die voor Zuidas als grootstedelijk ontwikkelingsgebied is gemaakt.*

Vanwege de gewenste kwaliteit en aantrekkingskracht van het kerngebied (Mahler) is de ontwikkelstrategie er op gericht vanuit dat kerngebied verder te ontwikkelen. Ervaringen uit de markt bevestigen deze ontwikkelingsstrategie. Uitgaande van de recentere ontwikkelingen in de markt, waarbij het aantal (grote) kantoorklanten afneemt, alsmede de korrelgrootte van de beoogde ontwikkelingen (de kantoerbehoefte per werknemer neemt af), worden imago en uitstraling in combinatie met de directe nabijheid van een groot

voorzieningenaanbod steeds belangrijker. In het verlengde daarvan ligt ontwikkeling vanaf de Buitenveldertse laan voor de hand.

- iii. Het eind 2012 van toepassing geworden artikel 3.1.6, lid 2, Bro schrijft voor dat in de toelichting van bestemmingsplannen die een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maken, wordt ingegaan op de behoefte aan de betreffende ontwikkeling. Indien er sprake is van behoefte dient te worden aangegeven in hoeverre in die behoefte binnen het bestaand stedelijk gebied van de betreffende regio kan worden voorzien door benutting van beschikbare gronden door herstructurering, transformatie of anderszins. Indien vervolgens blijkt dat de stedelijke ontwikkeling niet binnen het bestaand stedelijk gebied van de betreffende regio kan plaatsvinden, wordt beschreven in hoeverre wordt voorzien in die behoefte op locaties die, gebruikmakend van verschillende middelen van vervoer, passend ontsloten zijn of als zodanig worden ontwikkeld.*

Met het bestemmingsplan wordt voorzien in de ontwikkeling van dit deel van de Zuidas tot de internationale toplocatie voor wonen en werken. De behoefte daaraan mag blijken uit de beschrijving van zowel het Rijks- provinciaal als gemeentelijk beleid, zoals ook kort benoemd in de diverse (sub)paragrafen van hoofdstuk 3 van de toelichting. Een functie als internationale toplocatie voor wonen en werken stelt zeer hoge omgevingseisen. De ligging van de Zuidas maakt juist dit gebied bij uitstek geschikt. Zowel kantoor- als woningbouw zijn voorts afgestemd op regionaal niveau. In de toelichting is hieraan in hoofdstuk 3 nader aandacht besteed. Daarmee is voldaan aan de gestelde voorwaarden.

Uit het bepaalde in artikel 3.1.6, lid 2 Bro volgt geen verplichting tot het opnemen van een bepaalde volgorde binnen een ontwikkeling. Zoals blijkt uit de Nota van Toelichting (Stb. 2012, 388) heeft het betreffende artikel ten doel zorgvuldig ruimtegebruik te stimuleren. Juist door op onderhavige locatie te kiezen voor de hoogstedelijke ontwikkeling die met de Zuidas wordt voorgestaan (en die voor een belangrijk deel ook reeds is ingezet), worden andere (groen)gebieden ontzien (zie hiervoor onder i). Daarmee wordt aan de doelstellingen uitvoering gegeven.

b. Vierde Nationaal Milieubeleidsplan

In de plantoelichting wordt terecht gewezen op het Vierde Nationaal Milieubeleidsplan (NMP4) waarin is bepaald dat het milieubeleid moet bijdragen aan een gezond en veilig leven in een aantrekkelijke leefomgeving te midden van een vitale natuur zonder de mondiale biodiversiteit aan te tasten of natuurlijke

hulpbronnen uit te putten. In de plantoelichting is gesteld dat het bestemmingsplan op onderdelen uitvoering geeft aan dit beleid en voor het overige niet daarmee in strijd is. Dit kan niet worden onderschreven gezien de wegbestemming van het openbaar groen.

Gemeentelijke reactie:

Deze zienswijze lijkt er op neer te komen dat het enkele wegbestemmen van een stuk groen in hoogstedelijk gebied per definitie leidt tot strijd met het NMP4. Dit is niet het geval. Met de enkele opmerking dat het wegbestemmen van groen in strijd zou zijn met het NMP4 worden bovendien de doelstellingen van het NMP4 miskend. Het NMP4 formuleert op macroniveau een antwoord op een aantal landelijke en mondiale milieuproblemen. Het op deze locatie wegbestemmen van een beperkte hoeveelheid groen heeft daarop geen significante negatieve invloed. Zoals onder a reeds is aangegeven, is er door de gemeenteraad van Amsterdam gekozen voor een grootstedelijke ontwikkeling op de Zuidas. De keuze voor een hoge intensivering van het grondgebruik in hoogstedelijk gebied op een door hoogwaardig openbaar vervoer ontsloten locatie biedt daarentegen juist wel volop mogelijkheden om ook op het gebied van mobiliteit een belangrijke bijdrage te leveren aan milieudoelstellingen. Daarmee wordt op gemeentelijk niveau een bijdrage geleverd aan het behalen van de doelstellingen van het NMP4.

c. Bestemming Sport

Gesteld wordt dat de bestemming Sport overeenkomstig de bestaande situatie wordt bestemd; dit is niet juist. Op de verbeelding is een strook van ongeveer 25 meter breed ten oosten van het sportveld de bestemming Sport gegeven. Deze strook, die bestaat uit gras en bosplantsoen, behoort niet tot de sportvelden. De strook dient de bestemming Groen te krijgen.

Gemeentelijke reactie:

De grens tussen de bestemming Groen en Sport is aangepast en in overeenstemming gebracht met het feitelijk gebruik. De zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het bestemmingsplan.

d. Omgeving tramlijn bestemming Groen

De gronden in de omgeving van de tramlijn zijn onder de bestemming Verkeer - 2 begrepen. Daarin heeft groen een rol die ondergeschikt is aan de

verkeersbestemming. Groen dient hier tenminste gelijkwaardig te zijn. Door de Dienst Zuidas is steeds gesteld dat het betreffende gebied een groen verblijfs- en doorgangsgebied voor voetgangers zal worden met een parkachtige allure. Onder die toezegging is in het verleden door de Bomenstichting geen bezwaar aangetekend tegen een op 3 februari 2012 verleende kapvergunning. Het is van belang dat het definitieve ontwerp wordt vertaald naar het bestemmingsplan.

Gemeentelijke reactie:

In het eerste lid, de bestemmingsomschrijving, van het artikel dat de bestemming Verkeer - 2 regelt, is aangegeven welk gebruik aan de gronden is toegekend. De verschillende daarin aangegeven functies zijn in beginsel gelijkwaardig aan elkaar. Mogelijk dat de tussenzin 'met de daarbij behorende', die in het ontwerp bestemmingsplan voorafgaat aan 'groenvoorzieningen', ten onrechte een andere suggestie heeft gewekt. De opbouw van het eerste lid is in die zin aangepast dat de gelijkwaardigheid ondubbelzinnig blijkt. De zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het bestemmingsplan.

De gronden binnen en rondom de tramlus krijgen zoals toegezegd een parkachtige uitstraling. Het gebied wordt grotendeels ingericht als verblijfsgebied met het nodige groen. Het bestemmingsplan maakt dat ook mogelijk. Aan de toelichting van het bestemmingsplan is het betreffende ontwerp toegevoegd. De inrichting van de openbare ruimte staat gepland voor het vierde kwartaal 2013.

e. Aanwezigheid jaarrond beschermde nesten

- i. In het plangebied is aan de oost- en noordoostzijde een gemengd bos aanwezig met een grote natuurwaarde. Op dit moment zijn in dit bos bezette nesten van boomvalk en sperwer aanwezig. Amsterdam kent voor zover bekend slechts drie paartjes boomvalk. De boomvalk is in Amsterdam dus een schaarse broedvogel die bijzondere aandacht verdient.
- ii. Het kappen van de nestboom en het omringende bos is uit den boze. Zowel het nest van de sperwer als dat van de boomvalk is jaarrond beschermd. De broedplaatsen moeten alle elementen blijven bieden die voor de soorten noodzakelijk zijn om succesvol tot broeden te komen.

Gemeentelijke reactie:

- i. *Geabstraheerd van de aanwezigheid van een broedend paartje boomvalken en sperwers blijkt voor deze locatie niet van een bijzondere natuurwaarde. De locatie*

als zodanig is ook niet opgenomen in de gemeentelijke hoofdgroenstructuur. Zoals onder a reeds is aangegeven weegt het belang van gebiedsontwikkeling tot een internationale toplocatie voor zowel wonen als werken op deze locatie zwaarder dan behoud van het aanwezige groen. Deze keuze brengt mee dat elders gebieden met natuurwaarden kunnen worden ontzien.

Wat betreft boomvalk en sperwer wordt opgemerkt dat reeds in het ontwerp bestemmingsplan was aangegeven dat beide soorten in 2011 in het gebied hebben gebroed. In 2012 is niet gericht waargenomen. Rekening houdend met het broedseizoen van beide soorten is in 2013 wederom gericht gekeken (rapportage "Onderzoek Vleermuizen en jaarrond beschermde nesten Bos en voormalige tennisbaan Mahlerlaan Amsterdam", eindrapport oktober 2013). De eerdere waarnemingen zijn reeds middels een tussenrapportage in augustus bevestigd. Het eindrapport is als bijlage 2 aan deze Nota van Beantwoording toegevoegd, en maakt als zodanig deel uit van de het bestemmingsplan onderbouwende stukken.

In vervolg op een tussenrapportage van augustus 2013 is Bureau Waardenburg met het oog op een toekomstige ontheffingsaanvraag verzocht inzicht te geven in de mogelijke effecten van de feitelijk voorgenomen ontwikkeling op de beide soorten, waarbij tevens is verzocht te kijken naar de effecten van eventuele verstoring op de staat van instandhouding van beide soorten, en naar mogelijke maatregelen in en in de omgeving van het plangebied. Een en ander is opgenomen in de rapportage "Sperwer en boomvalk in Kennis Kwartier Noord te Amsterdam", 3 oktober 2013, zie bijlage 3).

Op wat de aanwezigheid van beide soorten betekent voor het bestemmingsplan, wordt in de hierna volgende punten ingegaan.

Overigens blijkt uit de rapportage van Bureau Waardenburg dat het aantal broedende paartjes boomvalken in Amsterdam beduidend hoger ligt dan in de zienswijze wordt aangegeven.

- ii. Op grond van artikel 11 van de Flora- en faunawet (hierna: Ffw) geldt een verbod om nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort (waaronder alle inheemse vogelsoorten), te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren. Op grond van artikel 75 Ffw kan ontheffing worden verleend. De verbodsbepaling is in die zin niet absoluut, ook niet voor soorten die op de*

jaarrondlijst voorkomen. Op de ontheffingsmogelijkheden wordt hierna onder f nader ingegaan.

f. Ontheffingsmogelijkheden

- i. Voor de verwijdering van de jaarrond beschermde nesten zal geen ontheffing Flora- en faunawet kunnen worden verleend op basis van ruimtelijke ontwikkeling, zoals hier aan de orde is.
- ii. Het is de vraag of op deze grond verleende ontheffingen terecht zijn verleend en of de Dienst Regelingen deze praktijk zal kunnen voortzetten. Uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen van 27 april 1988, zaak C-252/85, volgt ondubbelzinnig dat nesten die jaarlijks opnieuw worden gebruikt een ononderbroken bescherming genieten op grond van artikel 5, aanhef en onder b en c, van de Vogelrichtlijn. Zie ook ABRvS 11 juli 2012, LJN BX1111 en ABRvS 3 oktober 2012, LJN BX8989 (Buizerd te Marsum).
- iii. Gewezen wordt op een zaak waarbij de gemeenteraad bij het maken van een bestemmingsplan wel rekening hield met twee jaarrond beschermde nesten (van de buizerd): ABRvS 19 juni 2013, LJN CA3629 (vm. vliegbasis Soesterberg). Uit deze uitspraak blijkt dat moet worden beoordeeld welke oppervlakte nodig is voor het behoud van de beide nestbomen met de directe omgeving inclusief een bebouwingsvrije aan- en afvliegroute. In dit geval was daarvoor 1,5 hectare nodig.

Gemeentelijke reactie:

- i. *Allereerst moet worden opgemerkt dat volgens vaste jurisprudentie de vraag of voor de uitvoering van een bestemmingsplan een ontheffing op grond van de Ffw nodig is en zo ja, of deze ontheffing kan worden verleend, in beginsel pas aan de orde komt in een procedure op grond van de Ffw (ABRvS 19 juni 2013, 201208983/1/R2). Op welke gronden deze kan worden verleend en of een eventuele ontheffing terecht zal zijn verleend, is eerst dan aan de orde. In die zin is de zienswijze prematuur.*

Dat doet er niet aan af dat een bestemmingsplan niet kan worden vastgesteld indien en voor zover op voorhand in redelijkheid duidelijk is dat de Ffw aan de uitvoerbaarheid van de plannen in de weg staat.

Dat is niet het geval. Er is onderzoek gedaan naar de in het plangebied aanwezige flora en fauna. Wat betreft de uitkomsten daarvan richt de zienswijze zich uitsluitend op de aanwezigheid van een broedend paartje sperwers en een

broedend paartje boomvalken. Indien in verband met beide aangetroffen soorten op enig moment een ontheffing nodig zal blijken te zijn, is het aannemelijk dat deze kan worden verkregen. Hierover het volgende:

In de zienswijze wordt gesteld dat geen ontheffing kan worden verleend op de grond van belang van ruimtelijke ontwikkeling. Aangenomen moet worden dat met die zienswijze wordt gedoeld op een uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) uit 2009 waarin is geoordeeld dat voor het vernielen van nesten niet alle ontheffingsgronden ex artikel 75 Ffw jo. artikel 2, derde lid, Vrijstellingenbesluit mogen worden toegepast (ABRvS 13 mei 2009, 200802624/1). Dit brengt inderdaad mee dat onder andere het belang van ruimtelijke ontwikkeling niet kan dienen als ontheffingsgrond voor het vernielen van een nest. De reden daarvoor is dat de Europese Vogelrichtlijn een dergelijke ontheffingsgrond voor het vernielen van nesten niet mogelijk maakt.

De hiervoor aangegeven, uit de jurisprudentie volgende beperking voor wat betreft de ontheffingsgronden heeft echter uitsluitend betrekking op die situaties die gelijk zijn aan de verbodsbepaling zoals opgenomen in artikel 5 van de Europese Vogelrichtlijn. Dit brengt mee dat de beperking van de ontheffingsgronden alleen geldt ten aanzien van nesten en eieren (artikel 5 sub b Vogelrichtlijn) en het opzettelijk storen, voor zover deze verstoring van wezenlijke invloed is (artikel 5, sub d Vogelrichtlijn). Voor zover artikel 11 Ffw verdergaat dan de Vogelrichtlijn, geldt de beperking in de toepasbaarheid van de ontheffingsgronden dus niet.

Zo geldt op grond van artikel 11 Ffw ook een verbod op (o.a.) het vernielen en verstoren van vaste rust- of verblijfplaatsen. Die verbodsbepaling gaat verder dan artikel 5 van de Vogelrichtlijn.

Dat daarop de beperkte toepasbaarheid van de ontheffingsgronden niet van toepassing is, heeft de Afdeling inmiddels verduidelijkt (ABRvS 3 oktober 2012, 201107056/1/A3).

De Afdeling stelt daarin dat ingevolge artikel 5, onder b, van de Vogelrichtlijn, een verbod geldt op het opzettelijk vernielen, beschadigen en wegnemen van nesten. Ingevolge artikel 5, onder d, van die richtlijn geldt een verbod op het opzettelijk storen van vogels, met name gedurende de broedperiode, voor zover een dergelijke storing, gelet op de doelstellingen van deze richtlijn, van wezenlijke invloed is. Naar het oordeel van de Afdeling valt niet op voorhand uit te sluiten dat het vernielen van foerageergebied, als gevolg waarvan vaste rust- en

verblijfplaatsen van vogels worden verstoord, in dit geval niet onder het verbod als bedoeld in artikel 5, onder b, van de Vogelrichtlijn valt, maar onder het verbod, als bedoeld onder d. Dit brengt mee dat, indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is, aan artikel 9 van de Vogelrichtlijn niet wordt toegekomen. In dat geval is niet uitgesloten dat de staatssecretaris het in artikel 2, derde lid, aanhef en onder j, van het Vrijstellingsbesluit neergelegde belang aan de ontheffingverlening ten grondslag mag leggen.

Met andere woorden, buiten het broedseizoen is er bij verstoring van een vaste rust- of verblijfplaats nog altijd sprake van een overtreding van de verbodsbepaling ex artikel 11 Ffw, maar in dat geval kan wel het belang van ruimtelijke ontwikkeling aan de ontheffing ten grondslag worden gelegd. Wel geldt daarbij ingevolge de Vogelrichtlijn dat de verstoring niet van wezenlijke invloed mag zijn. In de Nederlandse wetssystematiek is dat niet als voorbehoud in de verbodsbepaling opgenomen, maar als harde voorwaarde aan ontheffingsverlening. Ook op dat punt gaat de Nederlandse wetgever dus verder dan de Europese richtlijn.

Dat een gebruikte nestlocatie buiten het broedseizoen niet is te beschouwen als een nest waarop het verbod tot het wegnemen van nesten als bedoeld in artikel 11 Ffw ziet heeft de Afdeling reeds begin 2012 verduidelijkt (ABRvS 15 februari 2012, 201102473/1/A3). Dat in dat geval geen sprake was van een soort die op de jaarrondlijst voorkomt heeft in die zin betekenis dat in een dergelijk geval buiten het broedseizoen en onder omstandigheden kan worden aangenomen dat zelfs van een vaste rust- of verblijfplaats geen sprake is. In het geval van de boomvalk en sperwer die beide wel op de jaarrondlijst voorkomen, ligt dat genuanceerder. Daar waar artikel 11 Ffw gedurende het broedseizoen van toepassing is op alle in gebruik zijnde nesten van vogels, geldt voor nesten van soorten die voorkomen op de jaarrondlijst dat deze ook buiten het broedseizoen als vallend onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaats' in artikel 11 Ffw zijn beschermd. Maar dan geldt dus wel het belang van ruimtelijke ontwikkeling als ontheffingsgrond.

Wat betreft dat belang kan op deze plaats worden volstaan met een verwijzing naar hoofdstuk 3 van de toelichting van het bestemmingsplan, waar in de verschillende paragrafen wordt ingegaan op het belang dat zowel Rijk als gemeente hechten aan de ontwikkeling van de Zuidas tot internationale toplocatie. Gelet daarop is het aannemelijk dat dit belang bij een ontheffingsaanvraag zwaar zal wegen. De daadwerkelijke belangenafweging dient zoals eerder opgemerkt

echter plaats te vinden in het kader van een aanvraag om ontheffing. In het kader van vaststelling van het bestemmingsplan volstaat een marginale toets.

Tot slot is nog van belang dat als harde voorwaarde voor ontheffing geldt dat geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort (ABRvS 3 oktober 2012, 201107056/1/A3). Op deze plaats kan worden volstaan met op te merken dat de enkele verstoring van beide nesten niet zal of hoeft te leiden tot afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soorten (zie ook rapportage "Sperwer en boomvalk in Kennis Kwartier Noord te Amsterdam", 3 oktober 2013, bijlage 3). De definitieve afweging dient ook wat betreft dat aspect plaats te vinden in het kader van een ontheffing.

- ii. *Niet duidelijk is op welke ontheffingen wordt gedoeld. De uitspraken van 11 juli 2012 en 3 oktober 2012 waarnaar in de zienswijze wordt verwezen, hebben immers geen betrekking op situaties waarin ontheffing was verleend op grond van ruimtelijke ontwikkeling; in casu waren juist géén ontheffingen verleend. In beide gevallen had de staatssecretaris kort gezegd geconcludeerd dat een ontheffing niet nodig was omdat er compenserende en/of mitigerende maatregelen werden genomen, en dat er dus geen sprake was van een verbodsovertreding waarvoor ontheffing nodig was. De Afdeling oordeelde in die gevallen dat slechts maatregelen die zien op het voorkomen van overtreding van de verbodsbepaling in die afweging mogen worden betrokken, en dat compenserende en/of mitigerende maatregelen in casu een verbodsovertreding niet zouden voorkomen. Deze uitspraken hebben dus geen betrekking op een situatie waarin wél ontheffing is verleend, en onderbouwen geenszins de stelling dat in geen geval ontheffing kan worden verkregen; ze zijn in zoverre relevant dat compenserende en/of mitigerende maatregelen onvoldoende zijn om overtreding van de verbodsbepaling ex artikel 11 Ffw te voorkomen. Voor zover de feitelijke gebiedsontwikkeling te zijner tijd leidt tot strijd met artikel 11 Ffw, dan zal onder huidige wetgeving een ontheffing moeten worden aangevraagd. In die zin wordt de zienswijze onderschreven.*

Voor wat betreft de betekenis van het arrest van het Europese Hof van Justitie heeft de Afdeling eerder opgemerkt dat die uitspraak betrekking heeft op beschermde vogelsoorten waarvan in Frankrijk de nesten slechts buiten het jachtseizoen werden beschermd, omdat de betrokken soorten niet tijdens het jachtseizoen zouden nestelen. Het Hof heeft, aldus de Afdeling, overwogen dat de verboden van artikel 5, aanhef en onder b en c, van de Vogelrichtlijn zonder

beperking in de tijd dienen te gelden. Volgens het Hof is een ononderbroken bescherming van het leefgebied van vogels noodzakelijk, omdat veel soorten de in vorige jaren gebouwde nesten jaarlijks opnieuw benutten. De opheffing van deze bescherming gedurende een hele periode van het jaar kan dus niet verenigbaar met die verboden worden geacht (ABRvS 15 februari 2012, 201102473/1/A3). Uit het vervolg van de uitspraak mag worden geconcludeerd dat deze situatie zich onder de Nederlandse wetgeving niet voordoet.

- iii. *Van de zaak waarin de Afdeling op 19 juni 2013 uitspraak heeft gedaan, en waarnaar in de zienswijze wordt verwezen, is kennisgenomen. Daar was kennelijk aan de orde de vraag of de ecologische functionaliteit voldoende was geborgd om de twee aanwezige nesten te kunnen behouden, kennelijk ter voorkoming van strijdigheid met de verbodsbepaling ex artikel 11 Ffw.*

De gemeente Amsterdam gaat ervan uit dat de vaste rust- en verblijfplaatsen van boomvalk en sperwer binnen het plangebied van Kenniskwartier Noord op enig moment als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling zullen verdwijnen. Dat dan ontheffing nodig is en er geen reden bestaat aan te nemen dat deze niet zal worden verkregen, is hierboven uitgebreid aan de orde gekomen.

g. Keuze voor uit te werken plan

- i. *Het lijkt niet juist om met de aanwezigheid van de nesten slechts in de uitwerking van het bestemmingsplan rekening te houden. Dit levert rechtsonzekerheid op. De nesten verdienen bescherming.*
- ii. *De beoordeling van de uitvoerbaarheid van een bestemming mag bovendien niet worden uitgesteld tot het vaststellen van het uitwerkingsplan, zie ABRvS 9 januari 2013, LJN BY8003.*
- iii. *Daarnaast verplicht artikel 3.6, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wro ertoe dat in het bestemmingsplan regels worden gesteld volgens welke de uitwerking moet plaatsvinden. In de planregels is echter niets vermeld over het ontzien van jaarrond beschermde nesten bij het vaststellen van een uitwerkingsplan.*

Gemeentelijke reactie:

- i. *Met de aanwezigheid van de broedende boomvalk en sperwer is en wordt rekening gehouden. Vooropgesteld moet worden dat de bescherming van inheemse diersoorten zijn regeling vindt in de Flora- en faunawet. Het is niet noodzakelijk in aanvulling daarop een regeling in het bestemmingsplan te treffen*

(zie ook ABRvS 19 juni 2013, 201208983/1/R2). Daarbij komt dat die wet tevens voorziet in een ontheffingsmogelijkheid. Het belang van ruimtelijke ontwikkeling weegt op deze locatie zwaar. Dat de indiener van de zienswijze het met die afweging niet eens is, is duidelijk. Deze belangenafweging mag en moet echter worden gemaakt. Voor zover de keuze voor ontwikkeling van het plangebied leidt tot aantasting van de vaste rust- of verblijfplaats van één of beide soorten, dan zal daarvoor op grond van de Flora- en faunawet een ontheffingsprocedure moeten worden doorlopen. Dat doet geen afbreuk aan de rechtszekerheid. Het wettelijk instrumentarium zoals opgenomen in de Flora- en faunawet biedt voldoende zekerheden voor een zorgvuldige belangenafweging.

- ii. *In de kwestie waarnaar in de zienswijze wordt verwezen had het gemeentebestuur nagelaten de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan te onderzoeken. Overeenkomstig vaste jurisprudentie overweegt de Afdeling daarover in de betreffende uitspraak dat bij de vaststelling van het bestemmingsplan de uitvoerbaarheid en de aanvaardbaarheid van de uit te werken bestemmingen in beginsel dienen vast te staan en dat de gevolgen van toekenning van de bestemming moet worden afgewogen bij vaststelling van het uit te werken bestemmingsplan.*

In het geval van het bestemmingsplan Kenniskwartier Noord is de uitvoerbaarheid onderzocht. Er heeft flora- en faunaonderzoek plaatsgevonden. Met de uitkomsten ervan is rekening gehouden, en dat zal ook in de toekomst gebeuren. Dat dit kan betekenen dat er een ontheffing van de verbodsbepaling ex artikel 11 Ffw nodig is, doet daaraan niets af. Dat daarvoor een nadere belangenafweging dient plaats te vinden in het kader van die ontheffingaanvraag is evident. Dat neemt niet weg dat het aannemelijk is dat, voor zover nodig, de ontheffing kan worden verkregen.

- iii. *Nogmaals wordt erop gewezen (zie ook onder i) dat de bescherming van inheemse diersoorten (zoals de sperwer en de boomvalk) zijn regeling vindt in de Flora- en faunawet. Dat geen regels zijn gesteld ten behoeve van het ontzien van de vaste rust- of verblijfplaatsen ligt reeds besloten in het feit dat de voorgenomen gebiedsontwikkeling er naar alle waarschijnlijkheid toe zal leiden dat ontheffing nodig is. Het opnemen van een regeling ter bescherming van de vaste rust- of verblijfplaats valt daarmee niet te rijmen. Dat voor het overige moet worden voldaan aan het gestelde in de Flora en faunawet en het Vrijstellingenbesluit staat niet ter discussie.*

2. Adressant A

a. Fietspad

Het fietspad aan de westzijde van de Buitenveldertselaan is bestemd als bedrijfsgebied tankstation. Het fietspad dient behouden te blijven en een andere bestemming te krijgen.

Gemeentelijke reactie:

De constatering dat in het ontwerp het bestaande fietspad deels onder de bestemming Bedrijf valt, is juist. Hoewel binnen die bestemming voet- en fietspaden mogelijk zijn, is de grens tussen de bestemming Groen, en de bestemming Bedrijf, aangepast. De zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het bestemmingsplan.

b. Gustav Mahlerlaan

Een groot deel van de Mahlerlaan krijgt vijf rijstroken. Waarom is niet duidelijk. Voor een goede oversteekbaarheid zijn twee rijstroken aantrekkelijker. Indien het noodzakelijk is, kunnen in-/ uitvoegstroken worden toegevoegd.

Gemeentelijke reactie:

In paragraaf 6.2.5 van de toelichting van het bestemmingsplan wordt ingegaan op de noodzakelijke herinrichting van de Gustav Mahlerlaan. Een functie van stadsstraten zoals de Gustav Mahlerlaan is die van voorrijdfunctie. Uiteindelijk zal er een inrichting komen met in hoofdzaak 2 x 2 rijstroken, waarbij de buitenste rijstroken (naar zowel het oosten als het westen toe) uitvoegstroken worden richting tussenstraten. Op enkele plekken is naast de 2 x 2 rijstroken nog een uitvoegstrook nodig. Dit is ook in de figuur in de betreffende paragraaf aangegeven. Waar dit het geval is, is deze op de verbeelding eveneens als rijstrook mogelijk gemaakt. Met de goede oversteekbaarheid zal uiteraard bij de uitvoering rekening worden gehouden. Hiervoor is, onder andere middels middenbermen, voldoende ruimte aanwezig. De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

c. Woningbouw

Ten noorden van de Mahlerlaan komt een groter dan het oorspronkelijk woonprogramma. Hoe deze woningen passen op een zwaar milieubelaste locatie is niet bekend. Nieuw onderzoek voor de grotere aantallen ontbreekt. Daarmee is de uitvoerbaarheid onvoldoende inzichtelijk gemaakt.

Gemeentelijke reactie:

In paragraaf 7.2 van de toelichting van het bestemmingsplan wordt ingegaan op het wettelijk kader voor wat betreft woningbouw op een geluidbelaste locatie, zoals die hier aan de orde is. In paragraaf 7.2.7. wordt daarbij expliciet ingegaan op de uitwerkingsplicht die ten aanzien van woningbouw geldt. Eerst in het kader van een uitwerkingsplan is de Wet geluidhinder van toepassing. Dit betekent dat eventuele hogere-waardenprocedures en de geluidafweging kan plaatsvinden voorafgaand aan het besluit van burgemeester en wethouders ter uitwerking. Het blijft overigens van belang om voorafgaand aan de vaststelling van het bestemmingsplan een geluidonderzoek uit te voeren, teneinde aannemelijk te maken dat een goede uitwerking wel mogelijk is.

Dit is gebeurd: In paragraaf 7.3.2. van de toelichting van het bestemmingsplan wordt ingegaan op de mogelijkheden van woningbouw op deze locatie. Daartoe is onderzoek gedaan, waarvan de belangrijkste conclusies in de betreffende paragraaf zijn opgenomen. Het doel van het onderzoek is, zoals aangegeven, de mogelijkheden te inventariseren om een goed woonklimaat te verkrijgen in gebied Kenniskwartier Noord. Woningbouw blijkt zeer goed mogelijk. Het aantal woningen is daarop van geen invloed. De configuratie van bebouwing en situering van functies is dat wel. Dat is ook één van de redenen dat er is gekozen voor een uit te werken bestemmingsplan. Dat maakt maatwerk beter mogelijk. Het herzien van het onderzoek is om die reden dan ook niet aan de orde, het zou geen extra informatie opleveren. De uitvoerbaarheid van het nog uit te voeren bestemmingsplan is voldoende onderbouwd. De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

d. Samenhang

De opdeling in kleine bestemmingsplangebieden geeft onvoldoende inzicht in de samenhang en ruimtelijk beleid.

Gemeentelijke reactie:

Er wordt voor het gehele gebied Kenniskwartier Noord één bestemmingsplan vastgesteld. Voor de gronden ten noorden van de Gustav Mahlerlaan geldt een uitwerkingsplicht. De uitwerking kan middels één of meerdere uitwerkingsplannen plaatsvinden. Het laatste ligt meer voor de hand. De samenhang en het ruimtelijk beleid zijn geborgd middels het bestemmingsplan. Daarin zijn tevens via de uitwerkingsregels die randvoorwaarden opgenomen die voor een goede ruimtelijke ordening noodzakelijk zijn. De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

3. BP Europa SE – BP Nederland

Verzocht wordt duidelijkheid te geven omtrent de duur dat het bestaande verkooppunt motorbrandstoffen aan de Buitenveldertselaan / Parnassusweg kan blijven bestaan. Tevens wordt verzocht de wijzigingsbevoegdheid die voorziet in beëindiging van het bestaand gebruik, te schrappen. Hiertoe worden de hierna volgende argumenten aangegeven.

Gemeentelijke reactie:

Alvorens inhoudelijk op de zienswijze in te gaan, moet worden vooropgesteld dat de Gemeente eigenaresse is van de grond waarop zich het verkooppunt motorbrandstoffen bevindt. De Gemeente heeft deze grond verhuurd aan BP Europa SE – BP Nederland (hierna BP). De huurovereenkomst is reeds tegen 1 juni 2007 opgezegd, tegelijk met de huurovereenkomst voor het terrein aan de oostzijde van de Buitenveldertselaan waar BP een verkooppunt exploiteerde. Deze laatste huurovereenkomst is reeds geëindigd en het terrein is ontruimd door BP. Voor de huurovereenkomst van het onderhavige terrein geldt dat deze blijkens een vonnis van de kantonrechter voor onbepaalde tijd doorloopt en tegen ieder tijdstip kan worden beëindigd waarop zulks in verband met de planontwikkeling van de terreinen aan de westzijde van de Buitenveldertselaan noodzakelijk is.

De Gemeente acht in het kader van die goede ruimtelijke ordening enerzijds een aanpassing van de verkeersinfrastructuur ter plaatse van het verkooppunt noodzakelijk. Dit zal hierna nader worden onderbouwd. Anderzijds heeft zij rekening willen houden met het belang van BP bij voorlopige continuering van haar bedrijf.

Om die reden heeft de Gemeente besloten tot het positief bestemmen van het verkooppunt en het opnemen van een wijzigingsbevoegdheid voor wanneer zij in verband met de planrealisatie weer wenst te beschikken over de gronden. Dit is ook zo besproken met BP. De juridische positie van BP wordt verder vooral bepaald door haar positie van huurder/gebruiker van de grond en de bepalingen van de voor haar geldende huurovereenkomst.

a. Bestaansrecht verkooppunt

Aangegeven wordt dat inpassing van het verkooppunt in de plannen een meerwaarde biedt voor de ontwikkeling van het plangebied, daar dit verkooppunt in een behoefte voorziet. Dit geldt nu reeds, maar te meer na realisatie van de plannen, met een toename van het aantal werkzame personen en inwoners. Het verkooppunt heeft daarmee duidelijk bestaansrecht in de nieuwe situatie.

Gemeentelijke reactie:

Dat het verkooppunt vanuit de belangen van BP bekeken een duidelijk bestaansrecht heeft, en ook in de nieuwe situatie zal hebben, neemt niet weg dat de gemeente een bredere belangenafweging heeft te maken. Die afweging heeft geleid tot de conclusie dat het verkooppunt op termijn dient te verdwijnen. Daarbij is tevens gekeken naar herplaatsingsmogelijkheden, zowel binnen de Zuidas, als elders in de omgeving van de Zuidas. Een dergelijke herplaatsingsmogelijkheid is niet voorhanden gebleken. Dit leidt evenwel niet tot een andere uitkomst van de afweging.

Naar het oordeel van de gemeente is de aanwezigheid van een verkooppunt motorbrandstoffen functioneel noch stedenbouwkundig essentieel voor de ruimtelijke kwaliteit van de Zuidas. De aanwezigheid van het verkoopstation zal met de verdere ontwikkeling van de Zuidas op enig moment wel in de weg staan aan een verdere optimalisering van die ruimtelijke kwaliteit van de Zuidas als geheel. Het gaat daarbij niet zozeer om de verschijningsvorm (zoals BP aangeeft zijn ook andere stedenbouwkundige inpassingen mogelijk), maar vooral om de verkeerskundige effecten ervan.

De totale Zuidas ontwikkeling betreft enerzijds de ontwikkeling van de Zuidas Flanken, waarbij aan weerszijden van de A10 een hoogstedelijk woon-werkmilieu wordt ontwikkeld. Hiervan maakt ook een aanzienlijke uitbreiding van de Vrije Universiteit en het VU medisch centrum onderdeel uit. Anderzijds wordt er voorzien in de ontwikkeling van het Zuidas-Dok, waarmee tevens wordt voorzien in een "hoogwaardige stationsomgeving, met een openbaar vervoer terminal op kwalitatief hoogwaardig niveau. Het betreft een nieuw busstation, hoogwaardige tramverbindingen, taxi standplaatsen, aanzienlijke uitbreiding van de fietsstallingsplaatsen en alle bij het station behorende voorzieningen zoals

reizigersinformatie, verkooppunten en retail” (zie Kamerstuk 32668 nr. 2, Vergaderjaar 2011-2012).

De ontwikkeling van de Flanken met de beoogde uitbreiding van onder andere de Vrije Universiteit en het VU medisch centrum (met een verwachte verdubbeling van mensen, naar 30.000 studenten en medewerkers), in combinatie met de ontwikkeling van bovengenoemde OV-terminal, zal binnen de plantermijn van tien jaar leiden tot een aanzienlijke toename van voetgangers en fietsers over de Buitenveldertselaan.

Deze routing is nu al een zeer intensief gebruikte langzaam verkeersroute zowel voor fietsers en voor voetganger (zie bijlage 2¹). Doordat deze routes nu niet direct langs de weg lopen, maar achter het tankstation om worden geleid, conflicteren deze verkeersstromen nu nog beperkt met het tankstation.

Een situering van voet- en fietspaden achter het benzinestation langs, in combinatie met de in de toekomst gewenste ontwikkeling van de gronden achter het benzinestation, brengt grote beperkingen mee voor de dimensionering van voet- en fietspaden. Waar de aantallen voetgangers en fietsers in de toekomst alleen maar verder zullen toenemen, en vragen om een ruime opzet van voet- en fietspaden, is de ruimte aan de achterzijde beperkt.

De Gemeente streeft derhalve naar een betere verkeersinfrastructuur voor het langzame verkeer. Er zal prioriteit worden gegeven aan deze langzaam verkeersverbinding. Dit brengt mee dat er geen plaats meer zal zijn voor het bestaande tankstation. De grote hoeveelheden langzaam verkeersstromen staan op gespannen voet met een autoroute van en naar een tankstation.

Gelet op de gefaseerde ontwikkeling van de Zuidas en daarmee gepaard gaande geleidelijke intensivering van de verkeersstromen in dit plandeel, alsmede gelet op de belangen van BP om zijn bedrijfsactiviteiten te kunnen uitoefenen, heeft de Gemeente het verantwoord geacht de huidige situatie vooralsnog voort te laten bestaan. Op het moment dat de Gemeente oordeelt dat de huidige situatie niet langer aanvaardbaar is, zal de met toepassing van de in de planregels opgenomen wijzigingsbevoegdheid de gewenste herinrichting van de infrastructuur worden mogelijk gemaakt. De gemeente zal dan ook in

1 De betreffende bijlage was bijlage bij de Nota van Beantwoording uitvoeringsbesluit Kenniskwartier, en is als zodanig bekend bij BP

privaatrechtelijke zin de ontruiming van het terrein waar het verkooppunt is gesitueerd vorderen.

b. Mogelijke inpassing in plannen

Het verkooppunt is zodanig aan te passen dat het op geen enkele wijze een belemmering voor de realisatie inhoudt (de verkoop van autogas werd reeds eerder gestaakt). Een verkooppunt is zeer goed inpasbaar. Eerder zijn diverse flexibele varianten getoond. Tevens wordt aangegeven een hoogwaardige opzet van het station als uitgangspunt te nemen, in overeenstemming met de ambitie van de plannenmakers.

Gemeentelijke reactie:

Het breder dimensioneren en langs de Buitenveldertselaan leggen van voet- en fietspaden in combinatie met het inpassen van een verkooppunt op een zodanige wijze dat er geen sprake zal zijn van ongewenste kruising met voetgangers en fietsers, is niet mogelijk. Het uitvoeren op een hoogwaardige wijze heeft daarop geen enkele invloed.

c. Eventuele verplaatsing binnen het plangebied

Een verplaatsing over enige tientallen meters binnen het plangebied is bespreekbaar. Ter illustratie is een aantal voorbeelden meegezonden van mogelijke configuraties, die zouden kunnen worden ingepast.

Gemeentelijke reactie:

Inpassing van het verkooppunt op een andere plek in het gebied zou evenzeer leiden tot een onaanvaardbare strijdigheid met de ruimtelijke kwaliteiten van de openbare ruimte gezien en leiden tot onaanvaardbare spanning met de nu reeds grote, en in de toekomst verder toenemende hoeveelheden langzaam verkeer. De bijgevoegde illustraties hebben slechts betrekking op de inpassing van een verkooppunt in bebouwing, maar ook dan blijft er sprake van kruisend verkeer zoals bedoeld onder a.

d. Eerdere positieve houding Dienst Zuidas

In eerste aanleg (2009) was er bij Zuidas een positieve houding ten aanzien van inpasbaarheid van het verkooppunt in de plannen. Later is men hiervan

teruggekomen, zonder dat het voor BP duidelijk is geworden welke reden hieraan ten grondslag heeft gelegen.

Gemeentelijke reactie:

Met BP zijn in het verleden gesprekken gevoerd over de mogelijkheden voor een alternatieve locatie. Deze gesprekken hebben niet geleid tot het vinden van een eventuele vervangende locatie.

e. Handhaving van het huidige verkooppunt

Handhaving van het huidige verkooppunt is uiteraard niet bezwaarlijk, aldus BP. Echter, bij handhaving zou het wel mogelijk moeten zijn om binnen redelijke grenzen het huidige verkooppunt te moderniseren, teneinde de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen. Zekerheid over een langere periode, waarbinnen het verkooppunt kan blijven bestaan, is dan noodzakelijk.

Gemeentelijke reactie:

Het verkooppunt wordt in dit bestemmingsplan positief bestemd. De opgenomen wijzigingsbevoegdheid heeft betrekking op de situatie dat de Gemeente de aanwezigheid van het verkooppunt niet langer aanvaardbaar acht. De Gemeente zal dan in haar privaatrechtelijke hoedanigheid van eigenaresse van de grond na beëindiging en ontruiming wederom over die grond kunnen beschikken. Dan zal ook de bestemming worden gewijzigd teneinde de verkeersinfrastructuur aan te kunnen passen. De zekerheid die BP vraagt ten aanzien van de periode dat zij nog van de gronden gebruik kan maken, kan de raad om redenen van de goede ruimtelijke ordening niet bieden.

f. Eerdere reactie op Zuidas-plannen

Reeds in het kader van het Uitvoeringsbesluit Kenniskwartier is Zuidas door BP van haar opvattingen in kennis gesteld; de inhoud van de toenmalige reactie wordt als onderdeel van de zienswijze ingelast.

Gemeentelijke reactie:

Op deze eerdere inspraakreactie is in het kader van de vaststelling van het uitvoeringsbesluit ingegaan (besluit Gemeenteraad d.d. 16 februari 2011). Kortheidshalve wordt naar de daarop gegeven en aan BP bekend gemaakte

gemeentelijke reactie verwezen. Het standpunt van de gemeente is sindsdien niet gewijzigd.

Tot slot wordt er nog op gewezen dat er momenteel wordt gewerkt aan een update van de zogenaamde tankstation kaart. Op deze kaart zijn alle tankstations van Amsterdam weergegeven, alsmede enkele locaties die geschikt zouden zijn voor de vestiging van een (nieuw c.q. te verplaatsen) tankstation. Naar verwachting komt deze kaart in het vierde kwartaal 2013 gereed.

Binnen de gemeente Amsterdam is het gebruik dat bij nieuwe locaties en/of het vertrek van een bestaande ondernemer, eerst wordt gekeken of de locatie kan worden toegewezen aan een benzinepomp die vanaf een andere locatie verplaatst moet worden.

Zodra er meer duidelijkheid is omtrent eventuele beschikbare locaties, zal contact worden opgenomen met BP.

4. Stichting Wijkontmoetingscentrum Buitenveldert

De Commissie Ruimtelijke Ordening van Stichting Wijkontmoetingscentrum Buitenveldert vraagt rekening te houden met de volgende zienswijze in het belang van de kwaliteit van de leefomgeving.

a. Verdwijnen groen

Het groen dreigt grotendeels te verdwijnen, temeer als er ook nog waterberging wordt aangelegd. Met name de aanwezigheid van het bos langs de Buitenveldertselaan is van grote waarde. Er is geen dringende reden om dat bos aan te tasten. De al jaren onbenutte gronden van voormalig tennispark Goldstar alsook de gronden die vrijkomen na verplaatsing van de sportvelden van SCB bieden immers ruimschoots gelegenheid tot bebouwing. Tussen al die verstening is groen een verademing. Gepleit wordt voor behoud van het bos.

Gemeentelijke reactie:

Op het verdwijnen van het betreffende groen, en de redenen die aan de keuze om deze gronden te ontwikkelen ten grondslag liggen, is in de zienswijze van de Vogelwerkgroep Amsterdam en de Bomenstichting uitgebreid ingegaan. Korthedshalve wordt naar de betreffende reactie onder 1a verwezen.

In aanvulling daarop moet worden opgemerkt dat de gronden ter plaatse van de sportvelden eerst voor ontwikkeling beschikbaar zullen komen nadat de sportvereniging is verplaatst naar de nieuwe locatie van het huidige Wis- en natuurkundegebouw van de Vrije Universiteit. Dit zal de komende tien jaar, de planperiode van het bestemmingsplan, niet het geval zijn.

Voor wat betreft het aanwezige groen zal ook hier het 'just in time'-principe worden gehanteerd. Dat wil zeggen dat pas zal worden overgegaan tot het kappen van bomen wanneer daartoe aanleiding bestaat. De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

b. Ruimtelijk ontwerp keerlus tram

Voor het gebied rond de nieuwe tijdelijke keerlus aan de De Boelelaan is een definitief ontwerp gemaakt, dat echter niet terug te vinden is in het voorliggende bestemmingsplan.

Gemeentelijke reactie:

Het ontwerp openbare ruimte wordt mogelijk gemaakt middels de bestemming Verkeer – 2. Met een bestemmingsplan wordt niet tot in detail de inrichting van de openbare ruimte vastgelegd. Het faciliteert de beoogde inrichting wel. Aan de toelichting van het bestemmingsplan is het betreffende ontwerp toegevoegd.

c. Halte VU

Nu duidelijk is dat er geen ondergrondse halte bij de VU wordt aangelegd wordt verzocht, teneinde het kruispunt Buitenveldertselaan/ De Boelelaan voor het langzame verkeer veiliger te maken, de halte richting Initium te verplaatsen, aangezien zich daar de oostelijke ingang naar de VU campus bevindt.

Gemeentelijke reactie:

De in de zienswijze voorgestelde maatregel heeft geen betrekking op het plangebied. De opmerking wordt in het kader van onderhavige procedure derhalve voor kennisgeving aangenomen.

d. Veiligheid langzaam verkeer

De zorg wordt geuit over een veilige verbinding voor het langzame verkeer vice versa station zuid, met name ter hoogte van het kruispunt Buitenveldertselaan/Mahlerlaan.

Gemeentelijke reactie:

Het ontwerp openbare ruimte met inbegrip van de verkeerskundige inrichting moet nog gemaakt worden. Daarbij zal veiligheid als randvoorwaarde worden meegenomen. Het ontwerp wordt voor advies voorgelegd aan de Verkeerscommissie.

- Bijlage 1:** Gebundelde zienswijzen, geanonimiseerd
- Bijlage 2:** Rapportage “Onderzoek Vleermuizen en jaarrond beschermde nesten Bos en voormalige tennisbaan Mahlerlaan Amsterdam”, oktober 2013
- Bijlage 3:** Rapportage “Sperwer en boomvalk in Kennis Kwartier Noord te Amsterdam”, 3 oktober 2013
- Bijlage 4:** Overzicht verkeersstromen 2010 (voetgangers en fietsers)

De gemeenteraad van Amsterdam
p/a de directeur van de Dienst Ruimtelijke Ordening
Postbus 2758
1000 CT AMSTERDAM

Bestuurlijke eenheid	
datum	26/6
tel.	
volg.	18-1847

Amsterdam, 25 juni 2013

ZIENSWIJZE

Ontwerpbestemmingsplan 'Kenniskwartier Noord'

Geachte raad,

Het bovengenoemde ontwerpbestemmingsplan en bijbehorende stukken heeft u met
ingang van 13 juni 2013 gedurende zes weken ter inzage gelegd.

Namens de vereniging Vogelwerkgroep Amsterdam en de Bomenstichting, beide
gevestigd te Amsterdam, dien ik hierbij een zienswijze in.

Openbaar groen ten onrechte bijna geheel wegbestemd

Het bestemmingsplan beoogt onder meer een ontwikkeling mogelijk te maken van
bebouwing ten noorden van de Gustav Mahlerlaan bestaande uit kantoren, wonen,
hotelfuncties en voorzieningen. Van de huidige bestemming openbaar groen die op een deel
van het plangebied rust, is zo goed als niets gehandhaafd. Alleen achter het tankstation is
een strook grond de bestemming Groen gegeven. Het bestaande openbaar groen is van grote
waarde en is ten onrechte bijna geheel wegbestemd. Met name de aanwezigheid van het bos
langs de Parnassusweg is voor de vele voetgangers en fietsers naar en van (onder meer) de
VU van grote betekenis. Aantasting van dit bos ten behoeve van de ontwikkeling van
kantoren of andere functies dient alleen in uiterste noodzaak plaats te vinden. In ieder geval
dient te worden voorkomen dat het bestemmingsplan het mogelijk maakt dit bos als eerste te
bebouwen. In de planregels dient te worden vastgelegd dat eerst de gronden van het
voormalige Goldstarterrein dienen te worden bebouwd alvorens het bos wordt aangetast. Dit
in overeenstemming met de 'ladder voor duurzame verstedelijking' zoals bedoeld in artikel
3.1.6 lid 2 Bro. In de plantoelichting wordt terecht gewezen op het Vierde Nationaal
Milieubeleidsplan (NMP4) waarin is bepaald dat het milieubeleid moet bijdragen aan een
gezond en veilig leven in een aantrekkelijke leefomgeving te midden van een vitale natuur
zonder de mondiale biodiversiteit aan te tasten of natuurlijke hulpbronnen uit te putten. In de
plantoelichting is gesteld dat het bestemmingsplan op onderdelen uitvoering geeft aan dit
beleid en voor het overige niet daarmee in strijd is. Dit kan niet worden onderschreven
gezien de wegbestemming van het openbaar groen.

Bestemming Sport niet overeenkomstig de bestaande situatie

Op blz. 7 van de plantoelichting wordt gesteld dat het bestemmingsplan de sportvelden overeenkomstig de bestaande situatie bestemt. Dit is niet juist. Er zijn namelijk ook gronden die niet in gebruik zijn als sportveld de bestemming Sport gegeven. Het gaat hier om de omgeving van het sportveld ten noorden van de tramlus. De oostzijde van dit sportveld en de oostzijde van de tramlus liggen in een rechte lijn van elkaar. Op de verbeelding is echter ook een strook van ongeveer 25 meter breed ten oosten van het sportveld de bestemming Sport gegeven. Deze strook, die bestaat uit gras en bosplantsoen, behoort niet tot de sportvelden. Het is niet juist om deze strook te begrijpen in de bestemming Sport. Deze fout dient te worden hersteld. De strook dient de bestemming Groen te krijgen.

Omgeving tramlus De Boelelaan ten onrechte niet de bestemming Groen gegeven

De gronden in de omgeving van de tramlus zijn onder de bestemming Verkeer - 2 begrepen. De voor Verkeer - 2 aangewezen gronden zijn bestemd voor voet- en fietspaden, tramverkeer, verblijfs- en kantoorruimte ten behoeve van (personeel van) het openbaar vervoer, parkeervoorzieningen, alsmede in- en uitritten, pleinen en overig verblijfsgebied en nutsvoorzieningen, een en ander met de daarbij behorende voorzieningen ten behoeve van tramverkeer, groenvoorzieningen, waterlopen en waterpartijen en andere bijbehorende verkeerskundige voorzieningen. In de bestemming Verkeer - 2 heeft groen een rol die ondergeschikt is aan de verkeersbestemming. Groen dient hier tenminste gelijkwaardig te zijn. Door de Dienst Zuidas is steeds gesteld dat het betreffende gebied, tramlus en omgeving, een groen verblijfs- en doorgangsgebied voor voetgangers (naar en van de VU) zal worden met een parkachtige allure. Zie in dit verband ook de tekening Definitief ontwerp Inrichting tramlus Boelelaan, d.d. 3 augustus 2011, revisie 23 november 2011, behorende bij de kapvergunningaanvraag van 19 december 2011 voor 41 bomen in het project Kenniskwartier, deelproject 3 tramlus. De tekening is bijgevoegd. Gelet op de mededelingen van de Dienst Zuidas en het definitieve ontwerp van de openbare ruimte, zoals weergegeven op de tekening, heeft de Bomenstichting geen bezwaar aangetekend tegen de op 3 februari 2012 verleende kapvergunning. Het is, kortom, van belang dat het definitieve ontwerp wordt vertaald naar het bestemmingsplan.

Jaarrond beschermde nesten

Binnen het plangebied, aan de oost- en noordoostzijde, is een gemengd bos aanwezig met een grote natuurwaarde. Dit bos, dat aan de oostzijde grenst aan de Parnassusweg, is midden jaren zestig van de vorige eeuw aangelegd (Ingenieursbureau Amsterdam, Rapport Zuidas, Kenniskwartier – boomonderzoek, 27 mei 2010, blz. 6). Op dit moment zijn in dit bos bezette nesten van boomvalk en sperwer aanwezig. De nesten kan ik u desgewenst aanwijzen. Amsterdam kent voor zover bekend slechts drie paartjes boomvalk. Eén in stadsdeel Noord, één in stadsdeel Oost en het onderhavige paar. De boomvalk is in Amsterdam dus een schaarse broedvogel die bijzondere aandacht verdient. Het kappen van de nestboom en het omringende bos is uit den boze. Zowel het nest van de sperwer als dat van de boomvalk is jaarrond beschermd. De broedplaatsen moeten alle elementen blijven bieden die voor de soorten noodzakelijk zijn om succesvol tot broeden te komen.

Voor de verwijdering van de jaarrond beschermde nesten zal geen ontheffing Flora- en faunawet kunnen worden verleend op basis van ruimtelijke ontwikkeling, zoals hier aan de orde is. In de plantoelichting is weliswaar gesteld dat op deze grond verschillende ontheffingen zijn verleend voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten, maar de vraag is of deze ontheffingen terecht zijn verleend en of de Dienst Regelingen deze praktijk zal kunnen voortzetten. Uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen van 27 april 1988, zaak C-252/85, volgt ondubbelzinnig dat nesten die jaarlijks opnieuw worden gebruikt een ononderbroken bescherming genieten op grond van artikel 5, aanhef en onder b en c, van de Vogelrichtlijn. Zie ook ABRvS 11 juli 2012, LJN BX1111, JM 2012/132 m.nt. L. Boerema en ABRvS 3 oktober 2012, LJN BX8989 (*Buizerd te Marsum*).

Zie voor een zaak waar een gemeenteraad bij het maken van een bestemmingsplan wel rekening hield met twee jaarrond beschermde nesten (van de buizerd): ABRvS 19 juni 2013, LJN CA3629 (*vm. vliegbasis Soesterberg*). Uit deze uitspraak blijkt dat moet worden beoordeeld welke oppervlakte nodig is voor het behoud van de beide nestbomen met de directe omgeving inclusief een bebouwingsvrije aan- en afvliegroute. In dit geval was daarvoor 1,5 hectare nodig.

Ten slotte lijkt het niet juist om met de aanwezigheid van de nesten slechts in de uitwerking van het bestemmingsplan rekening te houden, aangezien dit rechtsonzekerheid oplevert en de nesten en hun omgeving gezien de genoemde uitspraken bescherming verdienen. De beoordeling van de uitvoerbaarheid van een bestemming mag bovendien niet worden uitgesteld tot het vaststellen van het uitwerkingsplan, zie ABRvS 9 januari 2013, LJN BY8003. Daarnaast verplicht artikel 3.6, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wro ertoe dat in het bestemmingsplan regels worden gesteld volgens welke de uitwerking moet plaatsvinden. In de planregels is echter niets vermeld over het ontzien van jaarrond beschermde nesten bij het vaststellen van een uitwerkingsplan.

Ik verzoek u de opmerkingen in deze zienswijze bij de besluitvorming te betrekken.

Hoogachtend,

Bijlagen:

- Definitief ontwerp Inrichting tramlijn Boelelaan d.d. 3 augustus 2011, revisie 23 november 2011
- volmacht van Bomenstichting
- volmacht van voorzitter Vogelwerkgroep Amsterdam
- volmacht van penningmeester Vogelwerkgroep Amsterdam

Nieuw adres: Uiterwaardenstraat 308
1079 DB Amsterdam
Tel. 020-3306008

een boom is buitengewoon

Amsterdam, 19 juni 2013

VOLMACHT

Betreft: Ontwerpbestemmingsplan 'Kenniskwartier Noord'

Hierbij machtigen wij ons bestuurslid mr. [REDACTED] wonende te Amsterdam, om namens de Bomenstichting zienswijzen omtrent het ontwerpbestemmingsplan 'Kenniskwartier Noord' naar voren te brengen.

[REDACTED]
bestuurslid

[REDACTED]
penningmeester

VOGELWERKGROEP AMSTERDAM

Leidsegracht 52, 1016 CN Amsterdam, 020-6275589, roelybos@chello.nl, www.vogelwerkgroepamsterdam.nl

Amsterdam, 22 juni 2013

VOLMACHT

Betreft: Ontwerpbestemmingsplan 'Kenniskwartier Noord'

Hierbij machtig ik mr. [REDACTED] wonende te Amsterdam, om namens de vereniging zienswijzen omtrent het ontwerpbestemmingsplan 'Kenniskwartier Noord' naar voren te brengen.

[REDACTED] voorzitter

VOGELWERKGROEP AMSTERDAM

Leidsegracht 52, 1016 CN Amsterdam, 020-6275589, roelybos@chello.nl, www.vogelwerkgroepamsterdam.nl

Amsterdam, 23 juni 2013

VOLMACHT

Betreft: Ontwerpbestemmingsplan 'Kenniskwartier Noord'

Hierbij machtig ik mr. [REDACTED] wonende te Amsterdam, om namens de vereniging
zienswijzen omtrent het ontwerpbestemmingsplan 'Kenniskwartier Noord' naar voren te
brengen.

[REDACTED] voorzitter

[REDACTED] penningmeester

1512

Gemeenteraad Amsterdam

Geachte raad

Bij deze mijn bedenkingen tegen het
Bestemmingsplan Venniskwader Noord.

- Blijkt uit de plankaart is het fietspad
Westigde Buitenveldeitslaan bestemd
als bedrijfsgebied tankstation. Het fietspad
dient behouden te blijven dus buiten dit gebied.
- Een groot deel van de Mahlerlaan krijgt
mogelijk vijf rijstroken, waarom blijft onbekend.
Voor een goede overstekbaarheid zijn twee
rijstroken aantrekkelijker. Indien de noodzaak
aannemelijk is, kunnen lin-litvoegstroken
worden toegevoegd.
- De A10 strook krijgt vooral woningen, meer
dan eerder voorzien. Hoe deze woningen passen
in de zwaar milieubelaste omgeving is niet
duidelijk. Nieuw onderzoek voor de grotere
aantallen ontbreekt. Dus is onvoldoende
inzichtelijk of deze bestemming uitvoerbaar is.
- De opdeling in kleine bestemmingsplan gebieden
geeft onvoldoende inzicht in de samenhang
en dus een goed ruimtelijk beleid.

met vriendelijke groet

stuknr: 13-1548

bp

AANTEKENEN en per e-mail dro@amsterdam.nl
en per gewone post

A. Zonderop
Real Estate Project Manager

BP Europa SE – BP Nederland
Postbus 1131
3000 BC Rotterdam

Per e-mail dro@amsterdam.nl en per gewone post
Gemeenteraad van Amsterdam
p/a Directeur Ruimtelijke Ordening
Postbus 2758
1000 CT AMSTERDAM

Onze ref. -
Uw ref. -

19 juli 2013

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan 'Kenniskwartier Noord'.

Geachte heer, mevrouw,

Naar aanleiding van de ter inzagelegging van het Ontwerp bestemmingsplan "Kenniskwartier Noord" doen wij u hierbij onze zienswijze hierop toekomen.

Voorheen waren aan de Buitenveldertselaan te Amsterdam (thans Parnassusweg) 2 goedlopende BP verkooppunten gevestigd, die door BP werden gehuurd van de gemeente Amsterdam. Partijen hebben uitgebreid geprocedeerd het al dan niet handhaven van deze verkooppunten, zowel in privaatrechtelijke als in administratiefrechtelijk zin.

De uitkomsten van deze procedures hebben partijen ertoe gebracht minnelijk overleg te voeren over een pragmatische oplossing, waarbij het thans nog aanwezige station gehandhaafd kan blijven tot de planrealisatie door het bureau Zuidas (het andere station werd eerder ontmanteld/gesaneerd in het kader van gemaakte procedure afspraken tussen partijen tijdens een van de gerechtelijke procedures). Er is overigens door Zuidas aangegeven dat het BP verkooppunt nog gedurende een lange periode gehandhaafd kan worden, zolang er geen noodzaak bestaat tot amovering van het verkooppunt in verband met realisering van nieuwe plannen ter plaatse.

Tijdens het overleg tussen Zuidas en BP hebben partijen aanvankelijk gesproken over (1) de mogelijkheid het verkooppunt in te passen in de nieuwe plannen en (2) handhaving van het huidige verkooppunt aan de Parnassusweg te Amsterdam.

Inpassing.

We menen dat inpassing van het verkooppunt een meerwaarde biedt voor de ontwikkeling van het plangebied, daar dit verkooppunt in een behoefte voorziet. Immers, na realisatie van de plannen zal de populatie werkzame personen verder toenemen, evenals het aantal inwoners. Zoals bekend heeft het huidige verkooppunt

reeds een grote potentiële klantenkring, die na verwezenlijking van het bestemmingsplan drastisch verder zal toenemen. Het verkooppunt heeft daarmee duidelijk bestaansrecht in de nieuwe situatie.

Voorts is het verkooppunt zodanig aan te passen dat het op geen enkele wijze een belemmering voor de realisatie inhoudt (de verkoop van autogas werd reeds eerder gestaakt) en zeer goed inpasbaar is in de plannen. Wij hebben in overleg een groot aantal flexibele varianten getoond en aangegeven dat wij een hoogwaardige opzet van het station als uitgangspunt zullen nemen, zulks in overeenstemming met de ambitie van de plannenmakers. Voorts is een kleine verplaatsing over enige tientallen meters binnen het plangebied zeker bespreekbaar. Ter illustratie doen wij u in bijlage een aantal voorbeelden toekomen, van mogelijke configuraties, die zouden kunnen worden ingepast.

In eerste aanleg (2009) was er bij het projectbureau Zuidas een positieve houding ten aanzien van inpasbaarheid van het verkooppunt in de plannen. Later is men hiervan teruggekomen, zonder dat het voor BP duidelijk is geworden welke reden hieraan ten grondslag heeft gelegen. Nogmaals, BP blijft nadrukkelijk bereid om, oplossingsgericht mee te denken om in overeenstemming met de uitgangspunten van de beoogde ontwikkeling en levert met de inpassing van haar station een meerwaarde aan de plannen.

Reeds eerder hebben wij het projectbureau van onze opvattingen in kennis gesteld; ter informatie doen wij u bijgaand een kopie toekomen van onze brief van 22 juli 2010, waarvan de inhoud als ingelast bij deze zienswijze beschouwd dient te worden.

Gelet op het bovenstaande verzoeken wij u alsnog het verkooppunt van BP in te passen.

Handhaving van het huidige verkooppunt

Vanzelfsprekend hebben wij geen problemen met de handhaving van het huidige verkooppunt. Echter, bij handhaving zou het wel mogelijk moeten zijn om binnen redelijke grenzen het huidige verkooppunt te moderniseren, teneinde de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen.

Echter, wij zouden wel zekerheid wensen over een langere periode, waarbinnen het verkooppunt kan blijven bestaan en zien geen duidelijke reden aanwezig een voortijdige herbestemming toe te staan. Wij verzoeken dat ook de wijzigingsbevoegdheid op dit punt te schrappen.

Vanzelfsprekend zijn wij bereid deze zienswijze nader toe te lichten, mocht u daaraan behoefte hebben.

Met vriendelijke groet,
BP Europa SE – BP Nederland

A handwritten signature in blue ink, followed by a black rectangular redaction box covering the printed name.

PS:

Een copie van deze zienswijze zenden wij per aangetekende post naar: (1) Dienst Ruimtelijke ordening, t.a.v. mevrouw Sabine Baarsma-Kok, Weesperplein 8, 1018 XA Amsterdam en (2) de heer M. Crolla van het bureau Zuidas (mca@zuidas.nl).

Bijlagen:

1. foto's diverse BP stations;
2. brief BP d.d. 22 juli 2010 aan Zuidas Amsterdam.

A. Zonderop
Real Estate Project Manager

BP Europa SE – BP Nederland
Postbus 1131
3000 BC Rotterdam

AANTEKENEN en per e-mail bek@zuidas.nl

Zuidas Amsterdam
T.a.v. de heer B. Van Eijk
Postbus 79092
1070 NC AMSTERDAM

Onze ref. -
Uw ref. -

22 juli 2010

Betreft: Inspraak Uitvoeringsbesluit Kenniskwartier / incl. aanvulling.

Geachte heer Van Eijk,

Naar aanleiding van het Uitvoeringsbesluit Kenniskwartier te Amsterdam is BP de mogelijkheid van inspraak geboden tot 26 juli 2010. Ondanks het feit dat van onze kant een aantal punten reeds naar voren is gebracht tijdens overleg met functionarissen van het bureau Zuidas en de ondergetekende de inspraakavond op 7 juli jl. heeft bijgewoond hechten wij er aan onze standpunten thans schriftelijk naar voren te brengen.

Voorheen waren aan de Buitenveldertselaan te Amsterdam (thans Parnassusweg) 2 rendabele BP verkooppunten gevestigd, die door BP werden gehuurd van de gemeente Amsterdam (NB: De gemeente Amsterdam is, anders dan BP, van mening dat het hier grondhuurovereenkomsten betroffen/betreffen). Partijen hebben uitgebreid geprocedeerd over al dan niet handhaving van deze verkooppunten, zowel in privaatrechtelijke als in administratiefrechtelijke zin.

De uitkomsten van deze procedures hebben partijen ertoe gebracht minnelijk overleg te voeren over een pragmatische oplossing, waarbij het thans nog aanwezige station gehandhaafd kan blijven tot de planrealisatie door het bureau Zuidas (het andere station is ontmanteld/gesaneerd in het kader van gemaakte procedure afspraken tussen partijen tijdens een van de gerechtelijke procedures). Er is overigens aangegeven dat het BP verkooppunt nog gedurende een lange periode gehandhaafd kan worden, zolang er geen noodzaak bestaat tot amovering van het verkooppunt in verband met realisering van nieuwe plannen ter plaatse.

Tijdens dit overleg in de 1e twee kwartalen van 2009 hebben partijen steeds als uitgangspunt genomen een opname van een BP verkooppunt in de nieuwe plannen, mits een dergelijk verkooppunt op een hoogwaardig kwalitatieve wijze kan worden ingepast.

Aldus beschouwde het bureau Zuidas het vestigen van een nieuw BP verkooppunt als een potentieel toegevoegde waarde in het Kenniskwartier.

Op het moment dat het stedenbouwkundig plan voor het Kenniskwartier nader zou worden gedefinieerd, zouden Zuidas en BP in samenspraak onderzoeken op welke wijze de inpassing van het nieuwe BP verkooppunt in het Kenniskwartier kan plaatsvinden;

Op het moment dat partijen zouden concluderen dat inpassing haalbaar is, zouden partijen nadere afspraken maken over onder andere kwaliteit, planning en financiële condities. Indien uit dit gezamenlijke onderzoek blijkt dat inpassing om gemotiveerde redenen onhaalbaar blijkt, zullen partijen nogmaals onderzoeken een alternatieve locatie tot de mogelijkheden behoort.

De gezamenlijke inzet van Zuidas en BP is dan ook daarna steeds geweest :
- een inpassing van een brandstofverkooppunt voor BP in het Kenniskwartier.

Echter, op 8 juni jl. hebben we de nieuwe voorgenomen plannen (Concept Uitvoeringbesluit Kenniskwartier 2010) ontvangen, waarin plotseling geen sprake meer is van inpassing in het plangebied, terwijl de thans voorliggende plannen wel ruimte aangeven voor een dergelijk verkooppunt. Het lijkt BP dat het zonder enig voorbericht schrappen van de mogelijkheid tot inpassing van een nieuw (of het bestaande) BP verkooppunt in strijd is met het opgewekte vertrouwen dat vestiging van een BP verkooppunt uitgangspunt van beide partijen zou zijn. Reeds tijdens de procedure bij de Raad van State bleek de zwaarwichtigheid van het op correcte wijze omgaan met gevestigde belangen van BP (zie uitspraak onder punt 20607251/1 - 12 maart 2008-punt 2.7.4.)

Gelet op het eerdere overleg tussen bureau Zuidas en BP en de mogelijkheid tot inpassing van een nieuw (of het bestaande) BP verkooppunt in de thans voorliggende plannen, gaan wij er van uit dat er alsnog sprake zal zijn van een inpassing van BP in de voorgenomen plannen in het Kenniskwartier.

Overigens plaatst BP thans wel vraagtekens bij de waarschijnlijkheid van realisatie van voorgenomen plannen, gelet op het landelijke moratorium met betrekking tot met name nieuw te bouwen kantoorruimte en het recente beleid van de gemeente Amsterdam de financiële haalbaarheid van projecten te toetsen. Saillant detail is in dit geval het voormalige BP verkooppunt aan de overzijde, dat enige jaren geleden wegens spoed moest worden geamoveerd wegens realisatie van plannen. Op de locatie van dit voormalige BP verkooppunt is nog steeds geen sprake van enige realisatie van indertijd voorgenomen bouwplannen.

Voor de goede orde delen wij u nog mede dat de rechten en verplichtingen van BP Nederland B.V. inmiddels via fusies onder algemene titel is overgegaan op BP Europa SE - BP Nederland, branch van BP Europa SE, waarvan de hoofdzetel gevestigd is in Hamburg, Duitsland. Overal waar in deze tekst gesproken wordt over BP, wordt daarmee thans bedoeld: "BP Europa SE - BP Nederland", tenzij het verwijzingen betreffen voor 27 april 2010, in welk geval nog sprake was van BP Nederland B.V.. Wij verzoeken u met deze wijziging in toekomstige correspondentie rekening te houden.

Omwille van de spoed hebben wij bij wijze van voorbericht een exemplaar van deze brief naar uw e-mail adres bek@zuidas.nl gestuurd. Wij verzoeken u ontvangst van dit bericht per e-mail kort te bevestigen.

Met vriendelijke groet,
BP Europa SE – BP Nederland

BP Londen

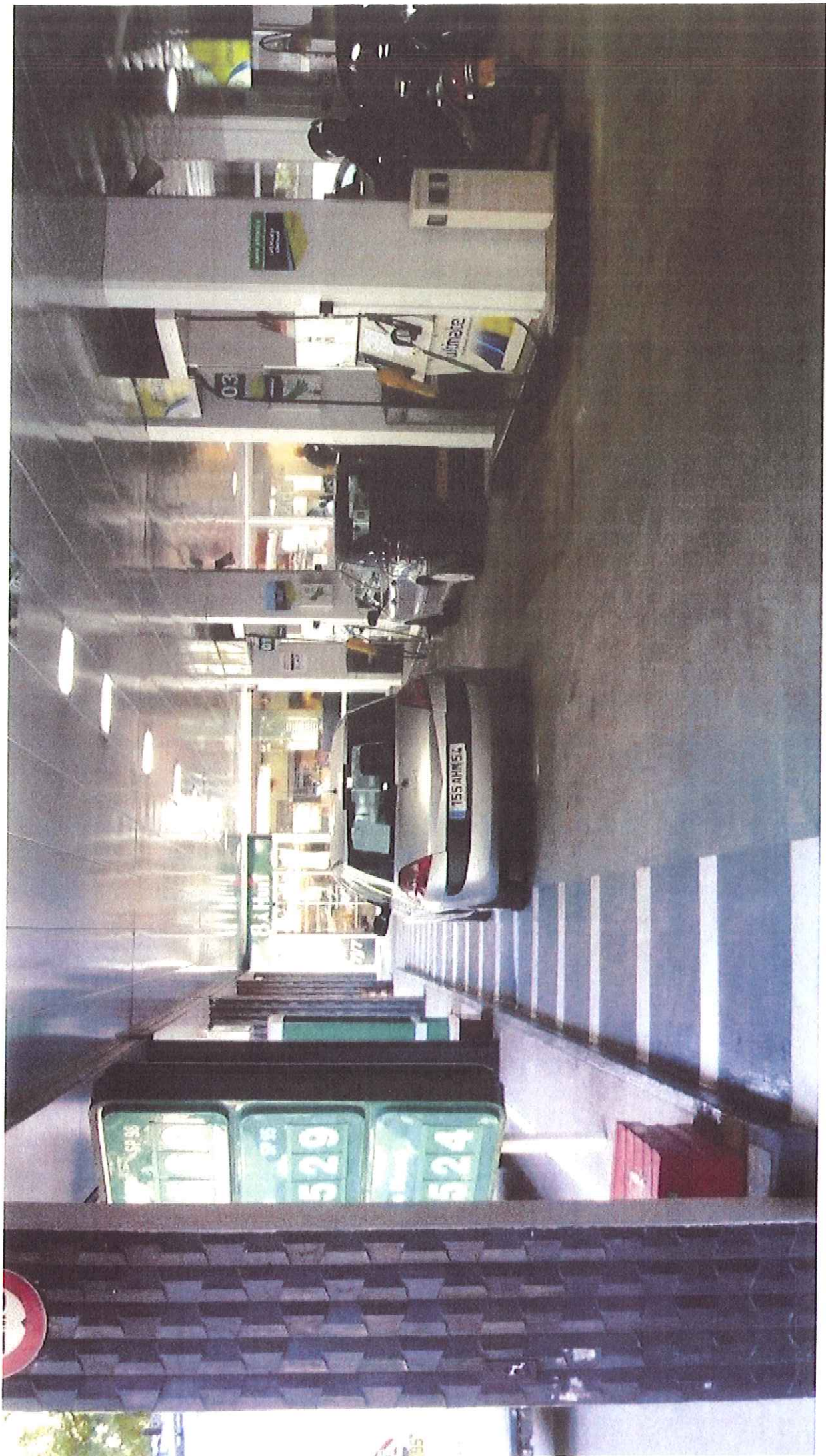
BP London

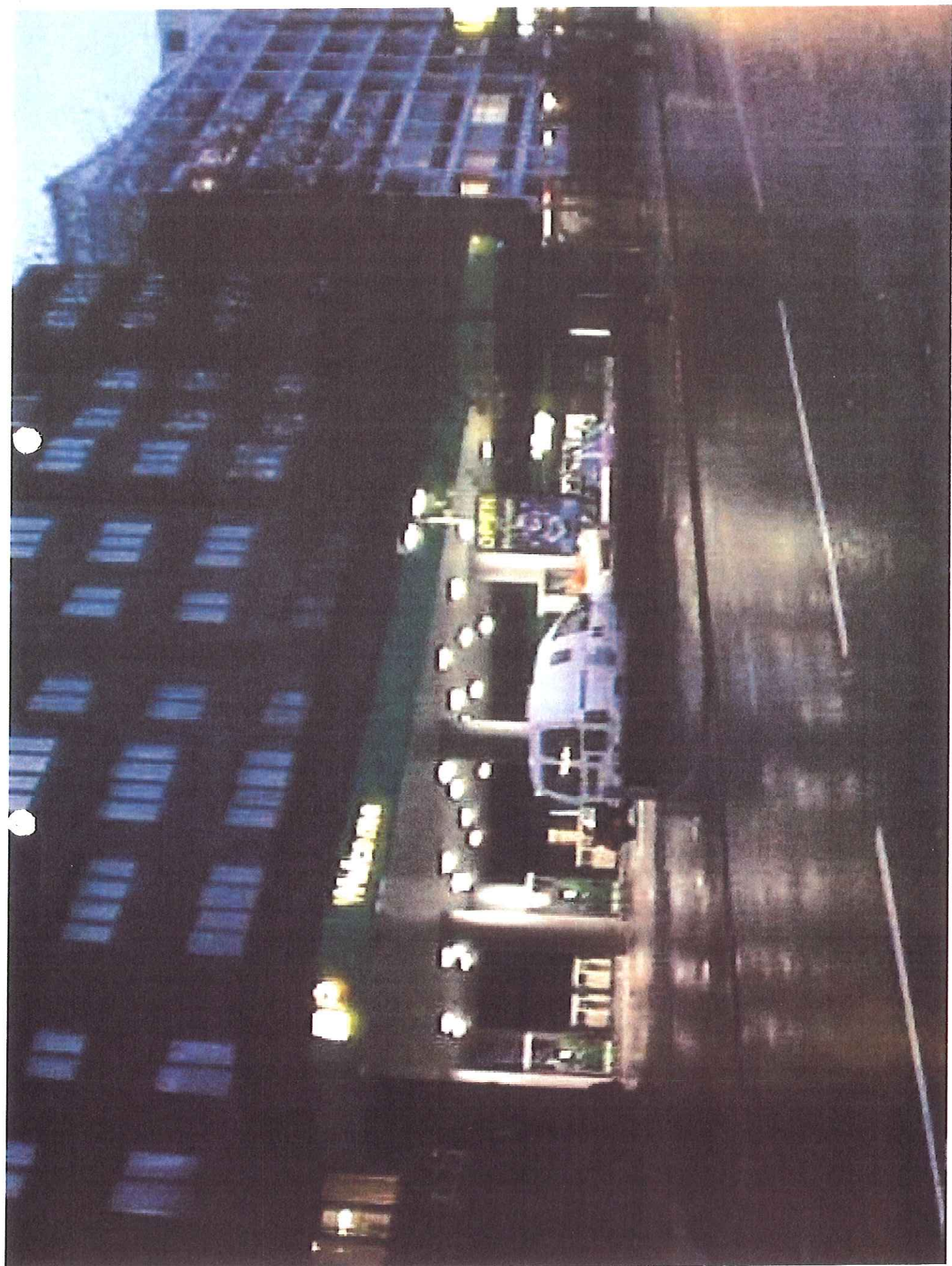
BP Londen

Commissie Ruimtelijke Ordening

Gemeenteraad Amsterdam
P/a Directeur DRO
Postbus 2758
1000 CT AMSTERDAM

datum: 19-8-13	
rapport van:	
volg.nr. 13-1683	

WOCB
WIJKONTMOETINGSCENTRUM
BUITENVELDELT

woc.buitenveldert@worldonline.nl
www.wocbuitenveldert.nl
ING bank 67.88.16.212
KvK 41203272

Datum: 24 juli 2013
Onderwerp: zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Kenniskwartier Noord

Geachte leden van de Raad,

De Commissie Ruimtelijke Ordening van Stichting Wijkontmoetingscentrum Buitenveldert behartigt belangen van bewoners op het gebied van de ruimtelijke ordening in Buitenveldert. Het betreffende plangebied valt nu nog onder het Bestemmingsplan Buitenveldert. De Commissie vraagt u rekening te houden met de volgende zienswijze in het belang van de kwaliteit van de leefomgeving.

Wij constateren dat de sportvelden voorlopig nog gehandhaafd blijven op de huidige locatie. Dat is mooi. Daarentegen dreigt het groen grotendeels te verdwijnen, te meer als er ook nog waterberging wordt aangelegd. Met name de aanwezigheid van het bos langs de Buitenveldertselaan is van grote waarde. Ons inziens is er bovendien geen dringende reden om dat bos aan te tasten. De al jaren onbenutte gronden van voormalig tennispark Goldstar alsook de gronden die vrijkomen na verplaatsing van de sportvelden van SCB bieden immers ruimschoots gelegenheid tot bebouwing. Tussen al die versterking is groen een verademing. Wij pleiten daarom voor behoud van het bos.

Dan is er nog het gebied rond de nieuwe tijdelijke keerlus aan de De Boelelaan. Voor dat gebied heeft Dienst Zuidas een definitief ontwerp gemaakt, dat echter niet terug te vinden is in het voorliggende bestemmingsplan.

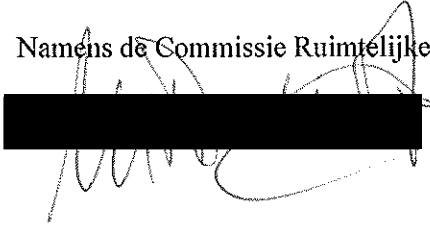
Het is inmiddels duidelijk dat er geen ondergrondse halte bij de VU wordt aangelegd zoals oorspronkelijk bedoeld in het kader van de ombouw van de Amstelveenlijn. In het kader van de huidige voorkeursvariant en teneinde het kruispunt Buitenveldertselaan/De Boelelaan voor het langzame verkeer veiliger te maken bepleiten wij de verplaatsing van de halte richting Initium, aangezien zich daar de oostelijke ingang naar de VU campus bevindt.

Wij zijn verder uitermate bezorgd over een veilige verbinding voor het langzame verkeer vice versa station zuid, met name ter hoogte van het kruispunt Buitenveldertselaan/Mahlerlaan.

Wij verzoeken u het ontwerpbestemmingsplan aan te passen conform bovenstaande zienswijze en danken u bij voorbaat voor uw medewerking.

Hoogachtend,

Namens de Commissie Ruimtelijke Ordening,

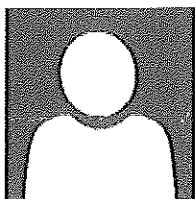

- **Herstmogelijkheid schriftelijk naar voren brengen
zienswijze Kenniskwartier Noord**

Remco Bakker DRO

26-7-2013

Aan: [REDACTED]

*bijgaand
zienswijze
per post.*

Outlook Interactieve weergave

1 bijlage (182,9 kB)

2013 06 12 kg KK Noord ontwerpbb.pdf

Online weergeven

Downloaden als zip

Geachte mevrouw [REDACTED]

per email van 24 juli 2013 heeft u een reactie op het bestemmingsplan Kenniskwartier Noord verzonden aan een (daartoe niet opengesteld) gemeentelijk emailadres. Gelet op de inhoud van de reactie is deze bedoeld als formele zienswijze.

Hierbij wil ik u erop wijzen dat het langs elektronische weg naar voren brengen van zienswijzen niet is opengesteld.

Volgens vaste rechtspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State dienen zienswijzen, om ontvankelijk te kunnen zijn, langs voorgeschreven weg te worden ingediend. Uw zienswijze is dat niet. Van de wijze waarop dat dient te gebeuren is in de publicatie van ter inzagelegging van het bestemmingsplan kennisgegeven. Ter informatie stuur ik u die als bijlage bij.

Nu uit voornoemd e-mailbericht valt af te leiden dat daarmee wordt beoogd een zienswijze naar voren te brengen, en daar de email is verzonden binnen de termijn waarbinnen zienswijzen konden worden naar voren gebracht, dient u eveneens volgens vaste rechtspraak een herstelmogelijkheid te worden geboden. Middels deze email wil ik u de gelegenheid bieden het gebrek te herstellen en alsnog over te gaan tot schriftelijke indiening. In verband met de vakantieperiode wil ik u daartoe een langere termijn dan gebruikelijk geven, en dit uiterlijk 23 augustus 2013 te doen.

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groeten,

Remco Bakker

Jurist

Gemeente Amsterdam, Dienst Ruimtelijke Ordening

Bezoekadres: Weesperplein 8, 1018 XA Amsterdam

Postbus 2758, 1000 CT Amsterdam

Telefoon 020 255 1633

Fax 020 255 1551

E-mail r.bakker@dro.amsterdam.nl

Internet www.amsterdam.nl/dro

Aanwezig op maandag tot en met vrijdag

Onderzoek Vleermuizen en jaarrond beschermde nesten
Bos en voormalige tennisbaan
Mahlerlaan Amsterdam

Opdrachtgever: O.G.A

Datum : oktober 2013

Auteur : M. Kuiper

Oostermeerkade 6
1184 TV Amstelveen
Telefoon: 06-29523020
E-mail: info@natuurbeleven.nl

INHOUD

Aanleiding	3
Doel van het onderzoek.....	3
Werkwijze	3
resultaten	4
22 mei 2013.....	4
26 juni 2013.....	6
2 augustus 2013	7
29 augustus 2013	8
Bureaugegevens	10
Jaarrond beschermde nesten van roofvogels in perspectief	11
sperwer	11
Boomvalk	13
Consequenties.....	14

AANLEIDING

De gemeente Amsterdam heeft het bestemmingsplan Kenniskwartier Noord in procedure gebracht. In het onderzochte gebied zijn in het verleden jaarrond beschermde vogelnesten aangetroffen.

DOEL VAN HET ONDERZOEK

Inventariseren of er nog jaarrond beschermde vogelnesten en vleermuizen in het gebied aanwezig zijn.

WERKWIJZE

Het terrein is in het zomerseizoen van 2013 vijfmaal onderzocht op beschermde soorten. Hierbij werden met de batdetector waarnemingen van vleermuizen verzameld. Daarnaast is gericht gezocht naar jaarrond beschermde nesten.

Gegevens van een eerder onderzoek in kader van een project waarbij varkens in het bos werden losgelaten worden meegenomen.

RESULTATEN

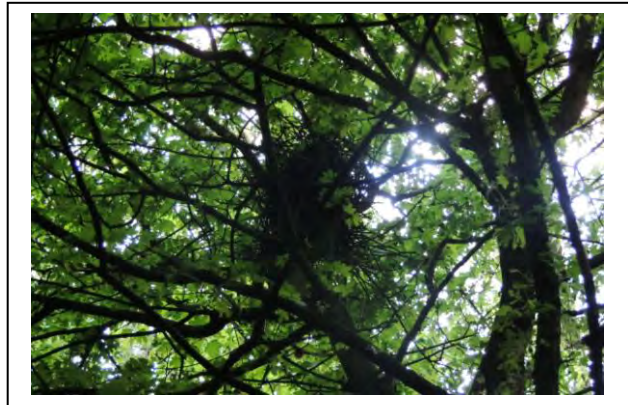
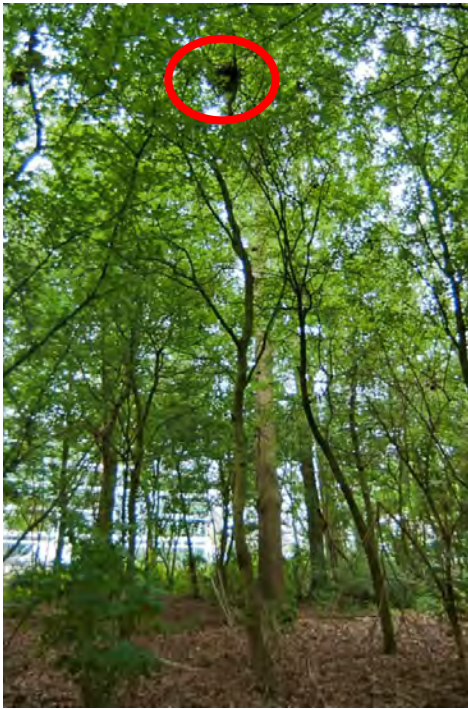
22 MEI 2013

Omlijnt: onderzocht gebied. Nb. de tennisbanen zijn nu begroeid en deels onder water. Ster wit: locatie sperwernest 2011. Ster rood± locatie sperwernest 2013. Ster blauw: sperwernest uit ander jaar. Pijl: gewone dwergvleermuis

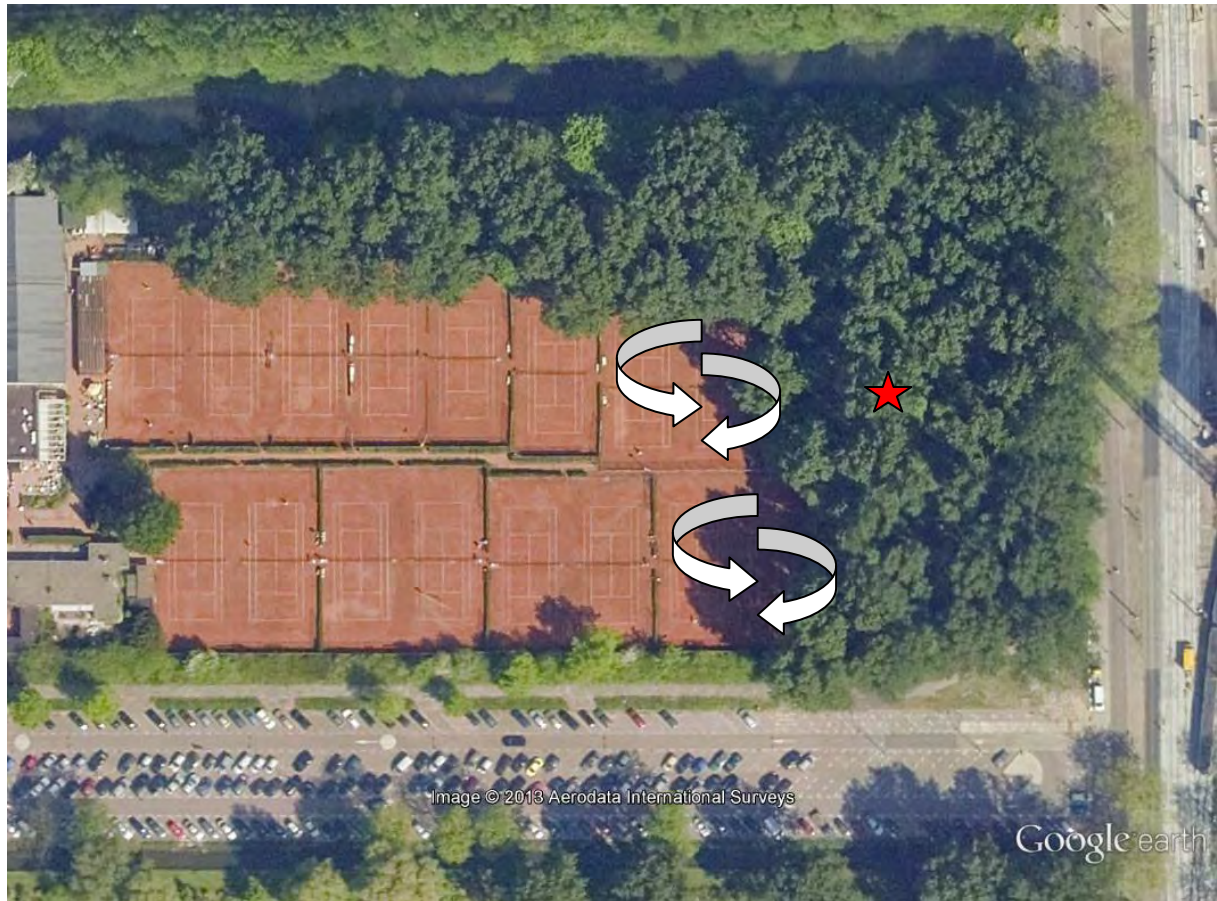
Sperwernest: in 2011 werd een bezet sperwernest aangetroffen. Dit nest was in 2013 niet bezet, maar op een afstand van ongeveer twintig meter was een nieuw nest gemaakt waar de vogels op 22 mei 2013 aan het broeden waren. Een derde nest, vermoedelijk gebruikt in 2012, was tussen beide andere nesten aanwezig.

Vleermuizen: een enkele Gewone dwergvleermuis foerageerde 22 mei 2013 tussen de bomen.

Sperwernest boven 2011,
onder 2013.

26 JUNI 2013

Ster rood locatie sperwernest

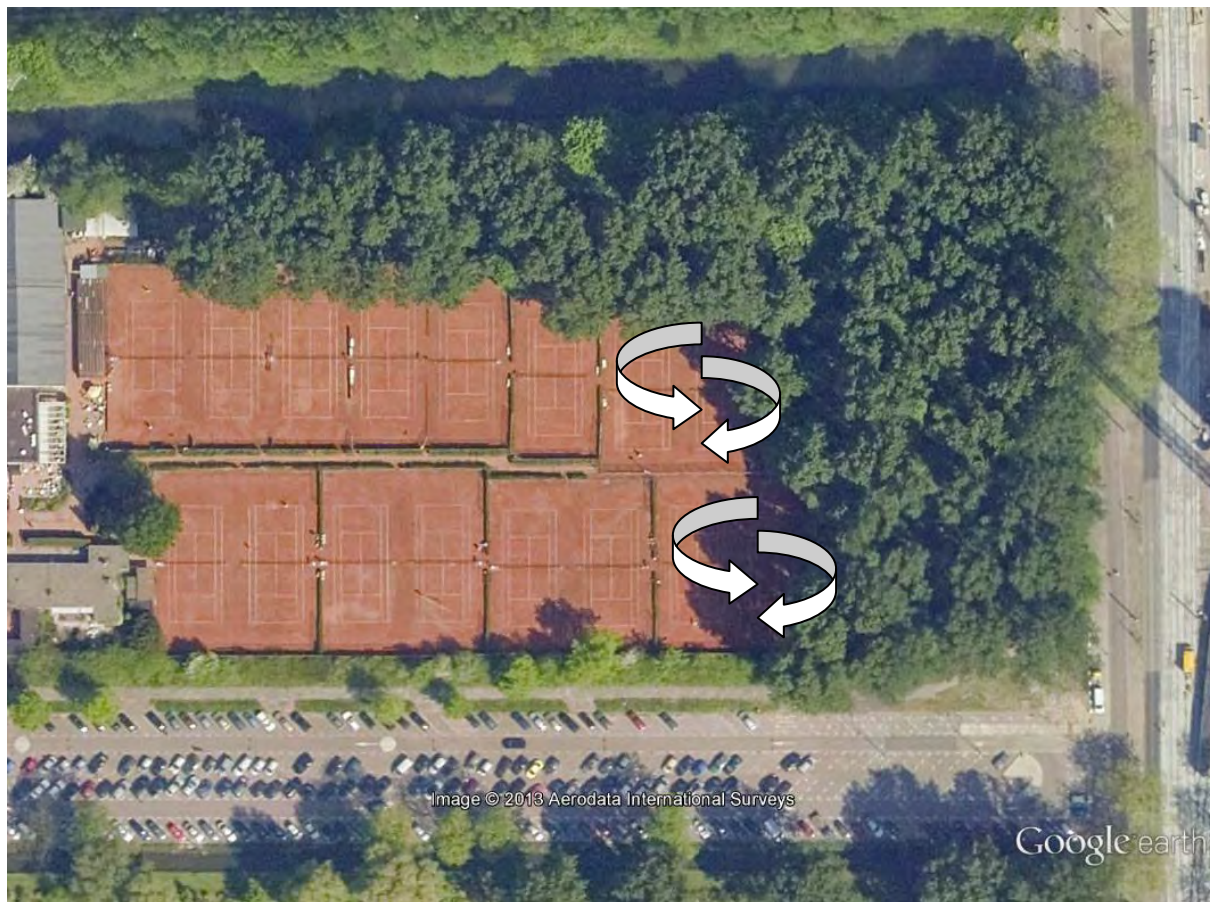
Pijl: gewone dwergvleermuis

Gewone dwergvleermuis: 2-3 exemplaren foerageren
Boven waterplassen en langs bomen.

Jaarrond beschermde nesten: ekster, sperwer: jongen op
nest.

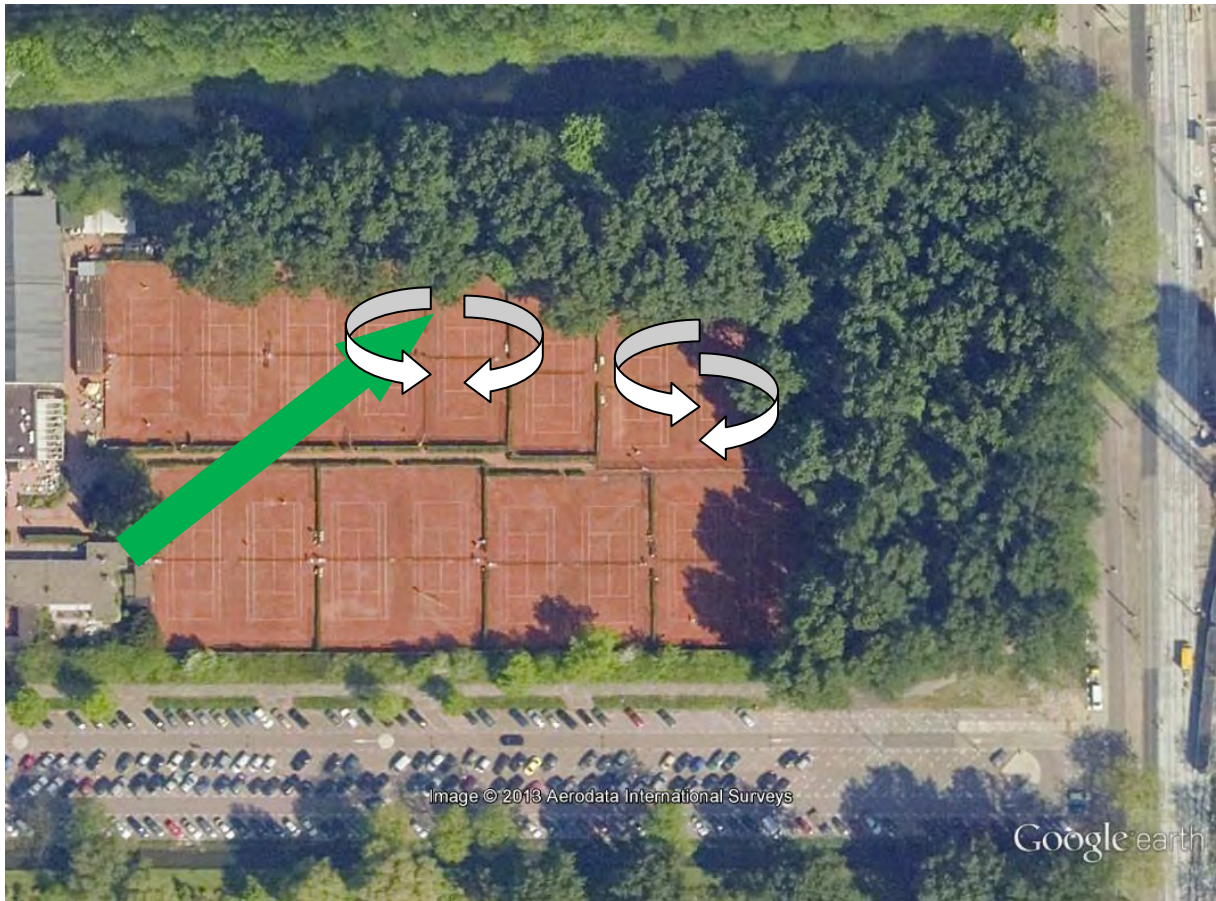
2 AUGUSTUS 2013

Pijl: gewone dwergvleermuis

Gewone dwergvleermuis: 2-3 exemplaren foerageren boven waterplassen en langs bomen.

29 AUGUSTUS 2013

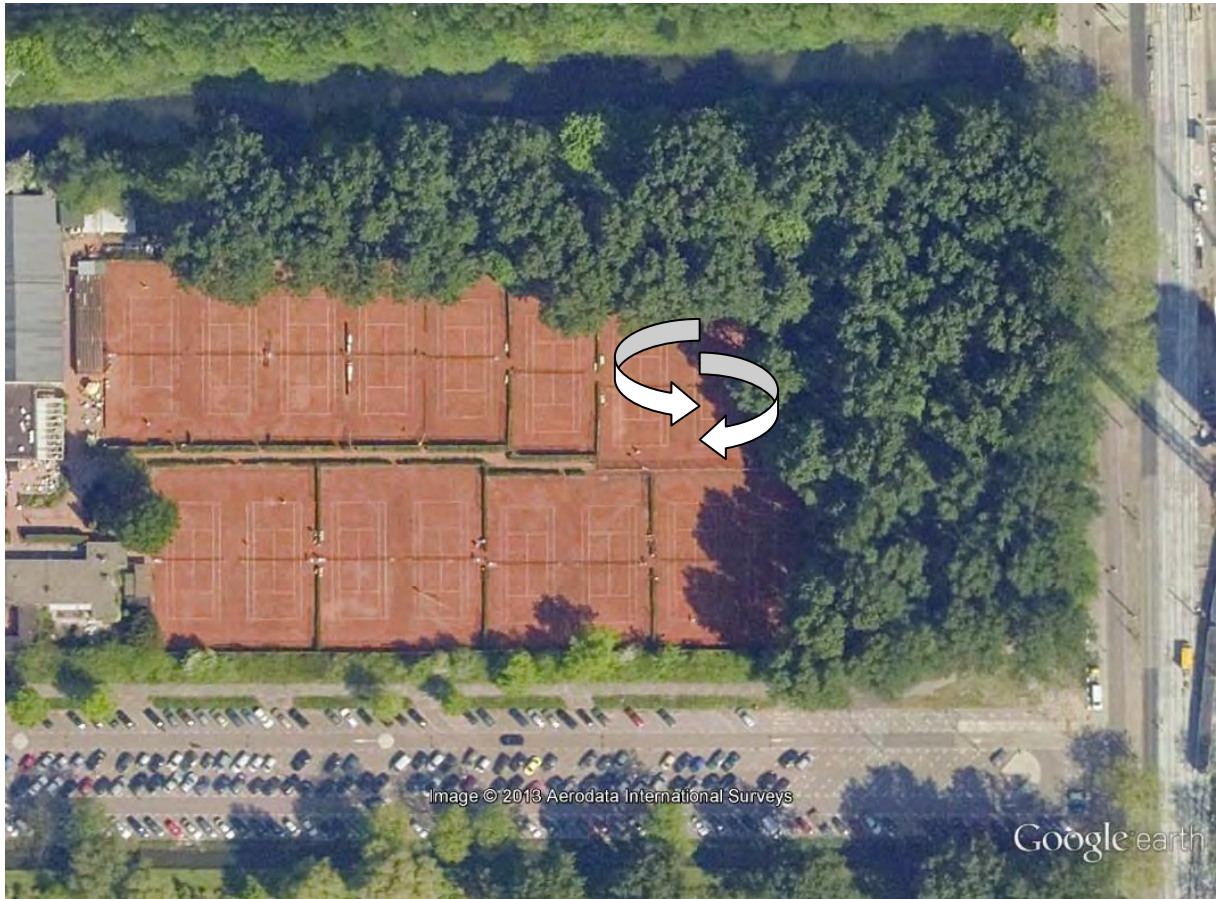

Pijl: gewone dwergvleermuis

Gewone dwergvleermuis: 2-3 exemplaren foerageren boven waterplassen en langs bomen.

Boomvalk: een ex. vliegt in het donker over volgens groene pijl.

23 SEPTEMBER 2013

Pijl: gewone dwergvleermuis

Gewone dwergvleermuis: 2 exemplaren foerageren boven waterplassen en langs bomen.

BUREAUGEGEVENS

Uit meerder bronnen (dhr. F. Wahrendorf, Vogelwerkgroep Amsterdam, A. Brouwer, Dro Amsterdam) wordt gemeld dat in een van de bomen in de rode cirkel boomvalken broeden. Dit was ook in voorgaande jaren het geval. Op basis van deze betrouwbare waarnemingen kan worden gesteld dat de vogels hier broeden.

JAARROND BESCHERMDE NESTEN VAN ROOFVOGELS IN PERSPECTIEF

SPERWER

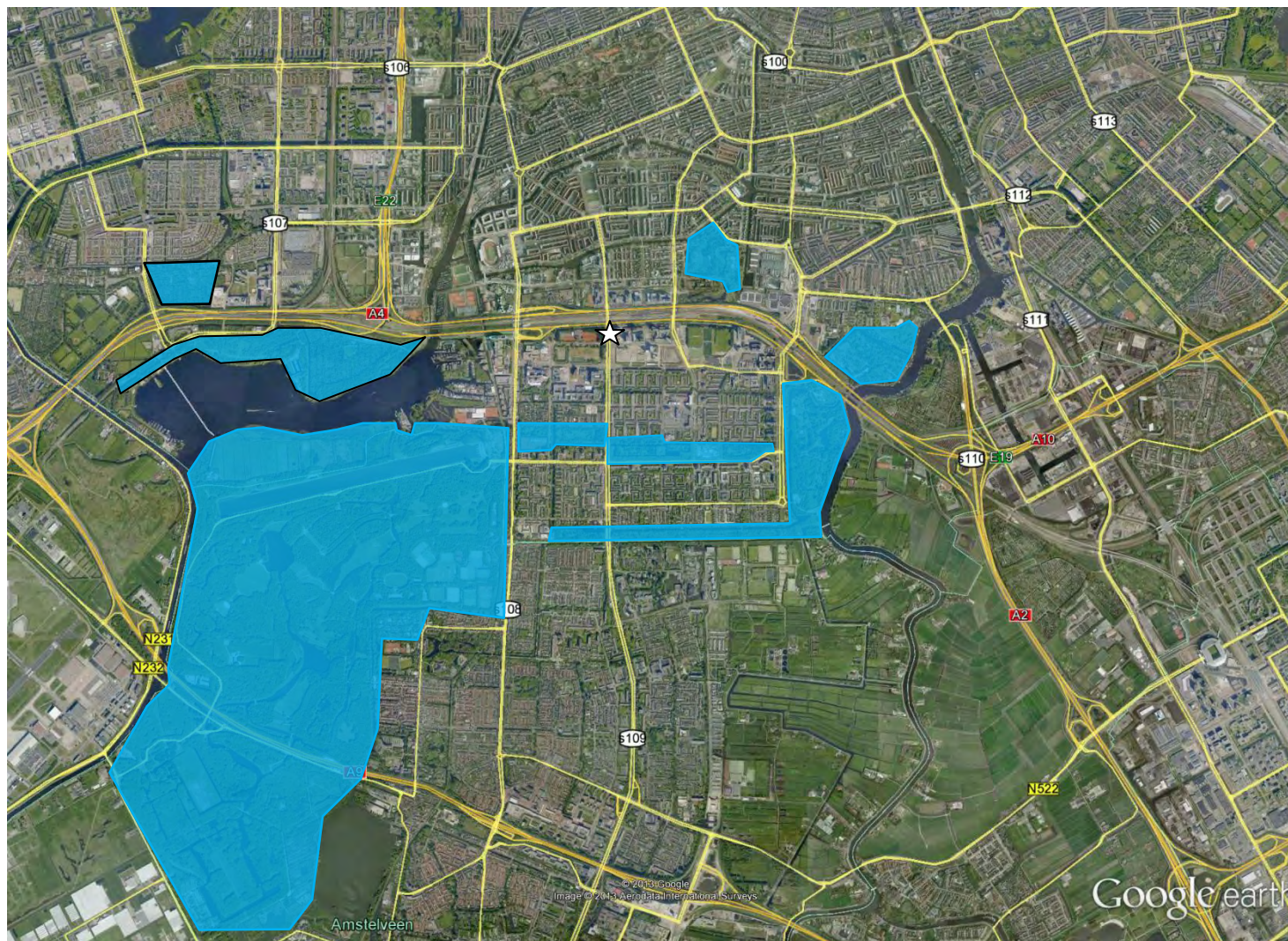
De sperwer broedt al enige jaren achtereen in telkens een nieuw nest in dit bosje. De soort is plaats trouw en het nest wordt jaarlijks opnieuw gemaakt.

De wetenschappelijke literatuur stelt voor het broedgedrag:

- jaarlijks wordt een nieuw nest gebouwd¹;
- nest wordt gemaakt in een territorium dat, afhankelijk van de dichtheid aan beschikbare prooien varieert van ongeveer 167-1.676 ha.²

¹ Cramp et al, Handbook of the Birds of Europe, The Middle East and North Africa. II, 166.

² Cramp et al, Handbook of the Birds of Europe, The Middle East and North Africa. II, 162

Ster: nest in onderzoekgebied.

Blauw: indicatie van geschikt broed habitat voor sperwers. Omdat deze soort een algemene broedvogel in Amsterdam en omgeving moet er van uit worden gegaan dat een belangrijk deel van deze plaatsen bezet is door andere paren.

BOOMVALK

De boomvalk is in de afgelopen jaren geregeld vastgesteld als broedvogels in de populieren langs de A10.

Boomvalken bouwen zelf geen nest, maar gebruiken nesten van andere vogels, vrijwel altijd zwarte kraai of ekster. Een nest kan meerdere jaren achtereen worden gebruikt, niet vaker dan vier maal, maar vaak ook kiest een paar ieder jaar een ander nest.³ De vogels hebben geen duidelijk afgebakend territorium, maar jagen in de zeer wijde omgeving van het nest, voornamelijk op vogels en grotere insecten.

Hoge bomen met kraaiennesten zijn in de omgeving rijkelijk beschikbaar. De vogels zijn niet erg gevoelig voor drukte.

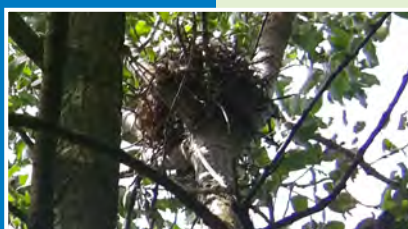
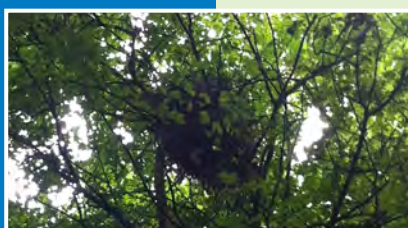
³ Cramp et al, Handbook of the Birds of Europe, The Middle East and North Africa. II, 325

CONSEQUENTIES

- Broedvogels mogen niet verstoord worden. Kappen als er gebroed wordt, is uitgesloten.
- Vleermuizen: er jagen gewone dwergvleermuizen. Deze soort heeft geen vaste verblijfplaats in bomen. Ontheffing voor een vaste verblijfplaats is niet nodig. Andere soorten vleermuizen zijn niet waargenomen.
- Jaarrond beschermde nesten:
 - ekster valt in categorie vijf. Ontheffing is alleen nodig indien hiervoor zware ecologische argumenten bestaan. De ekster is overal in de omgeving een algemene broedvogel, dus dergelijke argumenten zijn er niet. Ontheffing niet nodig.
 - sperwer
- **Sperwer en boomvalk staan in de categorie vier van jaarrond beschermde nesten.**
We stellen dit voor hierover te overleggen met Dienst Regelingen met het commentaar dat deze soorten in staat zijn zelfstandig in de omgeving een nieuwe broedplaats te vinden. Op basis hiervan kan DR beslissen of ontheffing wordt verleend.

Sperwer en boomvalk in Kennis Kwartier Noord te Amsterdam

Mogelijke effecten van ontwikkelingen passend
binnen het ontwerp bestemmingsplan

M. van der Valk
D. Beuker
R.R. Smits

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Sperwer en boomvalk in Kenniskwartier Noord te Amsterdam

Mogelijke effecten van ontwikkelingen passend binnen het ontwerp
bestemmingsplan

M. van der Valk
D. Beuker
R.R. Smits

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
info@buwa.nl www.buwa.nl

opdrachtgever: Dienst Zuidas, gemeente Amsterdam

3 oktober 2013
rapport nr. 13-153

Status uitgave: definitief, versie 3

Rapport nr.: 13- 153

Datum uitgave: 3 oktober 2013

Titel: Sperwer en boomvalk in Kenniskwartier Noord

Subtitel: Mogelijke effecten van ontwikkelingen passend binnen het ontwerp bestemmingsplan

Samenstellers: Drs. M. van der Valk
D. Beuker
Drs. R.R. Smits

Foto's omslag: Bureau Waardenburg bv

Aantal pagina's inclusief bijlagen: 33

Project nr.: 13-555

Projectleider: Drs. M. van der Valk

Naam en adres opdrachtgever: Gemeente Amsterdam, dienst Zuidas
Postbus 79092, 1070 NC Amsterdam

Referentie opdrachtgever: E-mail d.d. 27 september 2013

Akkoord voor uitgave: Teamleider Bureau Waardenburg bv
drs. J. van der Winden

Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Amsterdam

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
info@buwa.nl www.buwa.nl

Voorwoord

Het college van B&W van de gemeente Amsterdam heeft een ontwerp bestemmingsplan in procedure gebracht voor het Kenniskwartier Noord te Amsterdam. Het bestemmingsplan maakt ontwikkelingen mogelijk, die effecten kunnen hebben op beschermde soorten planten en dieren.

Met het oog op de verdere planontwikkeling en een eventuele ontheffingsaanvraag heeft de gemeente Amsterdam opdracht gegeven om te onderzoeken of de betreffende soorten ook in 2013 in het plangebied hebben gebroed. Daarbij is tevens gevraagd aan te geven wat de effecten zijn van ontwikkelingen op of rond de aangetroffen locaties.

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

D. Beuker	veldwerk, rapportage, fotografie.
R.R. Smits	rapportage.
M. van der Valk	projectleiding, rapportage.
J. van der Winden	kwaliteitszorg.

Genoemde personen zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg is ISO gecertificeerd.

Vanuit de gemeente Amsterdam werd de opdracht begeleid door de heer M. Crolla. Wij danken hem voor de prettige samenwerking.

Inhoud

Voorwoord.....	3
Inhoud	5
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doel	7
1.2 Plangebied	7
1.3 Verantwoording	8
2 Effecten op sperwer en boomvalk	10
2.1 Sperwer	10
2.2 Boomvalk.....	11
3 Conclusies.....	14
4 Literatuur	16
Bijlage 1 Verslag veldbezoeken.....	18
Bijlage 2 Broedbiologie sperwer	24
1 Algemeen	24
2 Specifieke aspecten.....	25
Bijlage 3 Broedbiologie boomvalk	28
1 Achtergrondinformatie	28
2 Specifieke aspecten.....	29

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Het college van B&W van de gemeente Amsterdam heeft een ontwerp bestemmingsplan in procedure gebracht voor het plangebied Kenniskwartier Noord te Amsterdam (gemeente Amsterdam, 2013a). Het bestemmingsplan maakt ontwikkelingen mogelijk, die effecten kunnen hebben op beschermde planten en dieren. In dat kader is, voorafgaand aan terinzagelegging van het ontwerp bestemmingsplan, onderzoek gedaan naar de aanwezige beschermde flora en fauna. Uit die studie bleek dat de bosschage langs de Parnassusweg en de A10 geschikt broedbiotoop vormt voor roofvogels. In het recente verleden heeft er een sperwerpaar en een boomvalkenpaar gebroed. Hoewel niet met zekerheid is vastgesteld dat deze soorten in 2012 in het plangebied hebben gebroed, is er in het ontwerp bestemmingsplan vanuit gegaan dat deze er gebroed hebben. Sperwer en boomvalk staan op de indicatieve lijst van soorten, waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (ministerie van LNV, 2009).

Met het oog op de verdere planontwikkeling en een eventuele ontheffingsaanvraag heeft de gemeente Amsterdam opdracht gegeven te beoordelen of de betreffende soorten ook in 2013 in het plangebied hebben gebroed. Daarbij is tevens gevraagd aan te geven wat de effecten zijn van ontwikkelingen op of rond de aangetroffen locaties.

De gemeente Amsterdam heeft Bureau Waardenburg opdracht verstrekt om inzicht te geven in de volgende kwesties:

- Waar bevinden zich in het plangebied nestplaatsen van sperwer en/of boomvalk?
- Wat zijn de effecten van de beoogde ontwikkelingen in Kenniskwartier Noord op de sperwer en de boomvalk?
- Welke maatregelen zijn mogelijk om effecten te beperken of te voorkomen?

1.2 Plangebied

Het plangebied wordt omsloten door de Ringweg Zuid (de A10), Parnassusweg / Buitenveldertselaan, De Boelelaan en Amstelveenseweg. Het plangebied omvat (voormalige) sportvelden, enkele opstallen, verharding, enkele rijen bomen en struiken en een L-vormige bosschage. Deze bosschage is met de lange zijde gelegen langs de A10, met de korte zijde langs de Parnassusweg.

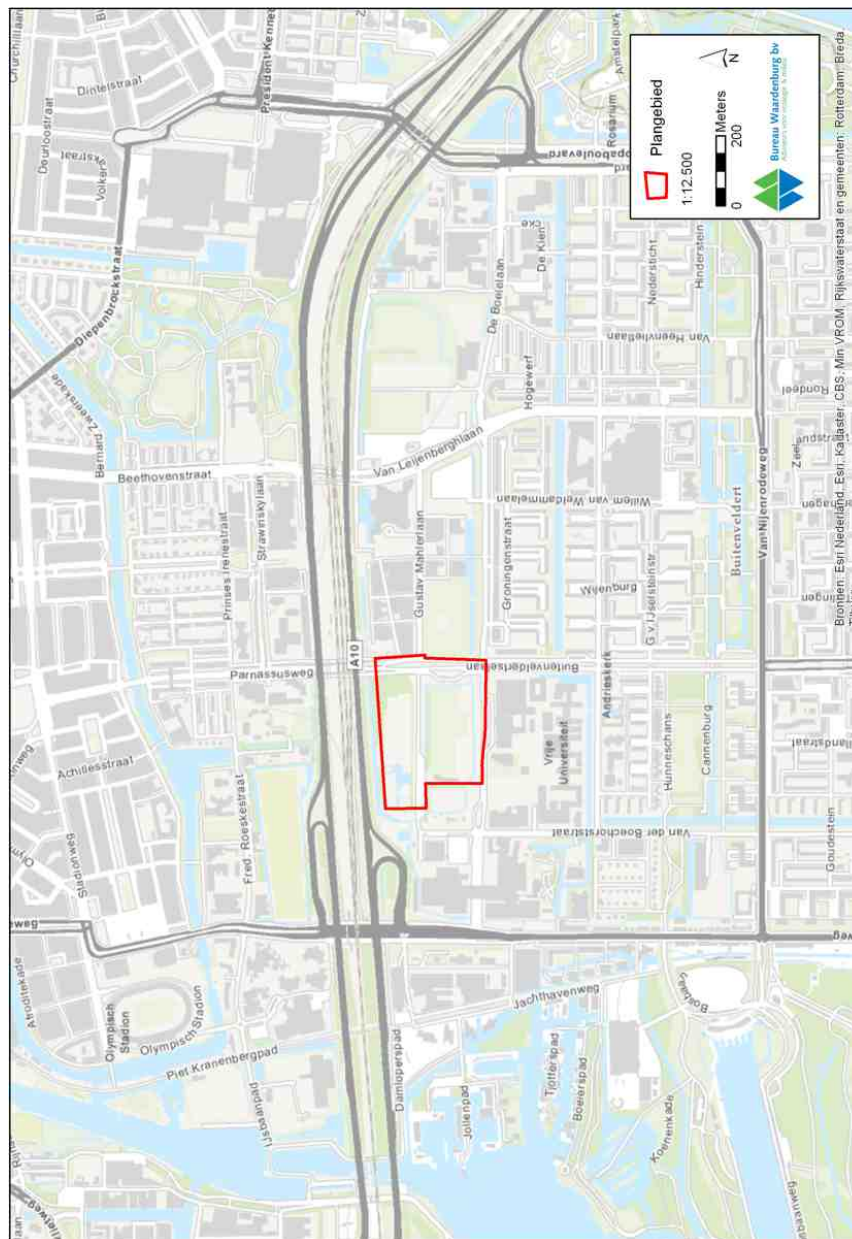
Voor een meer gedetailleerde beschrijving van het plangebied verwijzen wij naar het ontwerp bestemmingsplan en de daaraan ontleende figuur 1. In figuur 2 is het plangebied schematisch aangegeven in een grootschaliger kaart.

1.3 Verantwoording

Dit rapport is gebaseerd op een veldbezoeken op 16 augustus en 13 september 2013, literatuuronderzoek en bij het bureau aanwezige expertise. Hierbij is gebruik gemaakt van recente rapporten en gegevens van de gemeente Amsterdam (2013b, c).

Figuur 1. Plangebied met nieuwe bestemmingen conform ontwerp bestemmingsplan (gemeente Amsterdam, 2013).

Figuur 2. Ligging van het plangebied in de stedelijke omgeving.

2 Effecten op sperwer en boomvalk

2.1 Sperwer

2.1.1 Voorkomen

Tijdens het veldbezoek op 16 augustus 2013 is door Bureau Waardenburg vastgesteld dat in de bosschage langs de Parnassusweg enkele nesten van de sperwer aanwezig zijn (zie bijlage 1). Dit zijn nesten die in 2013 en/of de voorgaande jaren zijn gebruikt door één broedpaar sperwers. Het gaat om één nestplaats die al verscheidene jaren in gebruik is, zeker vanaf 2011 (gemeente Amsterdam, 2013c).

2.1.2 Effecten bestemmingsplan

Voor een uitgebreid inzicht in de broedbiologie van de sperwer verwijzen wij naar bijlage 2. Van deze kennis gebruik gemaakt bij het opstellen van onderstaande effectbepaling.

Het volledig ontwikkelen van Kenniskwartier Noord conform het ontwerp bestemmingsplan, zonder dat in de uitwerkingsplannen nadere maatregelen of voorzieningen worden getroffen ter behoud of bescherming van de nesten, zal leiden tot het (volledig) verlies aan nestgelegenheid in het plangebied. Het paar sperwers zal in dat geval moeten verhuizen naar een andere nestplek.

Het territorium kan in stand blijven, als het paar elders in dat territorium kan nestelen. Sperwers maken doorgaans ieder jaar een nieuw nest en zijn dus goed in staat om, zo nodig, van andere nestlocaties gebruik te maken. Uit het veldonderzoek blijkt dat geschikte alternatieve nestlocaties aanwezig binnen een straal van 1 km (zie bijlage 1). Daarmee is het aannemelijk dat het paar binnen het huidige territorium een alternatieve nestplek kan vinden.

De foerageermogelijkheden van het broedpaar veranderen niet wezenlijk. Het foerageergebied is immers veel ruimer dan het bosje en kan zich uitstrekken tot een straal van 5 km van de nestplaats.

Omdat het paar sperwers binnen het huidige territorium kan blijven broeden en in de omgeving van het territorium kan blijven foerageren, kan worden gesteld dat de functionele leefomgeving in tact blijft. Anders gezegd: de functionaliteit van het nest c.q. de vaste rust- en verblijfplaats wordt niet aangetast.

Voor zover verstoring van het nest c.q. de vaste rust- of verblijfplaats optreedt (mits buiten het broedseizoen), is deze verstoring niet van wezenlijke invloed, omdat het paar sperwers in hetzelfde territorium kan blijven broeden.

De reproductie van het betreffende paar sperwers wordt niet aangetast. Er is geen sprake van een effect op de staat van instandhouding van de sperwer op lokaal, regionaal of landelijk niveau.

2.1.3 Mogelijkheden om effecten te voorkomen of te verminderen

Het paar sperwers kan in de bosschage, en dus in het plangebied blijven broeden indien de volgende maatregelen worden genomen.

- Minimaal 50% van de korte zijde van de bosschage (d.w.z. van het gedeelte langs de Parnassusweg) waarin de sperwers nu broeden blijft onaangetast.
- Het verwijderen van bomen en struiken in het overige deel van deze bosschage vindt plaats in de periode van 1 oktober tot 1 maart.
- Het resterende deel van de bosschage blijft ontoegankelijk voor het publiek.
- Sperwers blijken niet erg gevoelig voor verkeersgeluiden en voorspelbare bewegingen van mensen (zie bijlage 2). Werkzaamheden met sterke piekgeluiden, zoals heien en het slaan van damwanden zijn verstorender. Daarom worden dergelijke werkzaamheden niet uitgevoerd in de periode van vestiging, eileg en kleine jongen, d.w.z. de periode van 1 maart tot 1 juni. (In ruwweg dezelfde periode broeden ook andere soorten vogels waarvan de nesten in die periode strikt beschermd zijn, echter niet jaarrond. Deze maatregel voorkomt dus ook overtredingen ten aanzien van andere broedvogels).
- In de uitvoeringsplannen worden door een ter zake deskundige opgestelde maatregelen opgenomen, die waarborgen dat in de bouwfase verstoring van broedende sperwers door licht, geluid en betreding in voldoende mate wordt voorkomen.

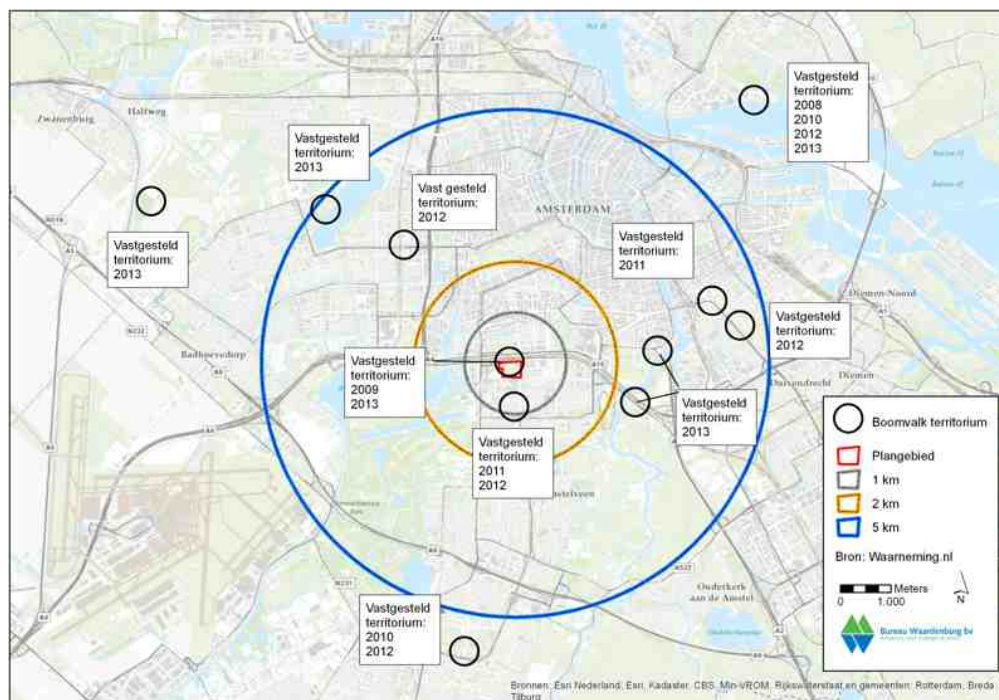
Als bovenstaande maatregelen worden genomen wordt op voorhand ingeschat dat het paar sperwers in het bosje kan blijven broeden. Als bovenstaande maatregelen niet of niet volledig kunnen worden genomen, zal het paar sperwers naar verwachting de huidige nestplaats verlaten. Zoals hierboven is aangegeven zijn er binnen het territorium van dit paar sperwers voldoende alternatieve nestgelegenheden beschikbaar.

2.2 Boomvalk

2.2.1 Voorkomen

Tijdens het veldbezoek op 16 augustus 2013 is vastgesteld dat in de bosschage langs de Ringweg Zuid (A10) één in gebruik zijnd nest van de boomvalk aanwezig is (zie bijlage 1). Hier was in ieder geval ook in 2009 een boomvalknest aanwezig (gemeente Amsterdam, 2013c). Vermoedelijk hetzelfde paar heeft ook ca. 900 m zuidelijker in het Gijsbrecht van Aemstelpark in Buitenveldert gebroed (waarneming.nl).

In figuur 3 zijn de bekende territoria in de periode 2008 – 2013 van de boomvalk in Amsterdam weergegeven (gebaseerd op waarnemingen in waarneming.nl).

Figuur 3. Bekende territoria van boomvalk in de periode 2008 – 2013 (bron: waarneming.nl).

2.2.2 Effecten bestemmingsplan

Voor een uitgebreid inzicht in de broedbiologie van de boomvalk verwijzen wij naar bijlage 3. Van deze kennis gebruik gemaakt bij het opstellen van onderstaande effectbepaling.

Het volledig ontwikkelen van Kenniskwartier Noord conform het ontwerp bestemmingsplan, zonder dat in de uitwerkingsplannen nadere maatregelen of voorzieningen worden getroffen ter behoud of bescherming van het nest, zal leiden tot het verlies aan broedgelegenheid in het plangebied. Het paar boomvalken zal in dat geval moeten verhuizen naar een andere nestplek.

Het territorium kan in stand blijven, als het paar elders in dat territorium kan nestelen. Boomvalken gebruiken doorgaans ieder jaar een nieuw gebruikt nest en zijn dus goed in staat om, zo nodig, van andere nestlocaties gebruik te maken. Uit het veldonderzoek blijkt dat geschikte alternatieve nestlocaties aanwezig binnen een straal van 2 km (zie bijlage 1). De in 2009 gebruikte locatie in het Gijsbrecht van Aemstelpark behoort tot deze alternatieven. Daarmee is het aannemelijk dat het paar binnen het huidige territorium een alternatieve nestplek kan vinden.

Overigens wordt er op gewezen dat een paar boomvalken in Amsterdam-Noord al enkele jaren op een gebouw broedt. Gebouwen zijn door ons niet meegenomen in het onderzoek naar alternatieven. Zeker is dat in de directe omgeving van het plangebied voldoende gebouwen van verschillende afmetingen aanwezig zijn. Het aantal geschikte alternatieve nestlocaties is dus mogelijk nog groter.

Boomvalken foerageren in een ruim gebied rond de nestplek, binnen een straal van ca. 5 km. In deze regio wordt ingeschat dat de boomvalken tot ongeveer 2 km van de

nestplek gaan foerageren (zie bijlage 1 en 3). De foerageermogelijkheden veranderen door de ontwikkeling niet wezenlijk. Het leefgebied wijzigt beperkt en het paar kan een territorium in stand houden als het hierin op een op een andere plaats kan broeden.

Omdat het paar boomvalken binnen het huidige territorium kan blijven broeden en in de omgeving van het territorium kan blijven foerageren, kan worden gesteld dat de functionele leefomgeving in tact blijft. Anders gezegd: de functionaliteit van het nest c.q. de vaste rust- en verblijfplaats wordt niet aangetast.

Voor zover verstoring van het nest c.q. de vaste rust- of verblijfplaats optreedt (mits buiten het broedseizoen), is deze verstoring niet van wezenlijke invloed, omdat het paar boomvalken in hetzelfde territorium kan blijven broeden.

De reproductie van het betreffende paar boomvalken wordt niet aangetast. Er is dan ook geen sprake van een effect op de staat van instandhouding van de boomvalk op lokaal, regionaal of landelijk niveau.

2.2.3 Mogelijkheden om effecten te voorkomen of te verminderen

Het paar boomvalken kan in het plangebied blijven broeden indien de volgende maatregelen worden genomen.

- De lange zijde van de bosschage (in het plangebied, parallel aan de A10) waarin de boomvalken nu broeden, blijft onaangetast.
- Deze bommenrij wordt c.q. blijft ontoegankelijk voor het publiek.
- Boomvalken blijken in deze regio niet erg gevoelig voor verkeersgeluiden en voorspelbare bewegingen van mensen (zie bijlage 3). Werkzaamheden met sterke piekgeluiden, zoals heien en het slaan van damwanden zijn waarschijnlijk verstorender. Daarom dienen dergelijke werkzaamheden niet te worden uitgevoerd in de periode van vestiging, eileg en kleine jongen, d.w.z. de periode van 1 mei tot 1 juli. (Deze periode zou ook al vermeden moeten i.v.m. de bescherming van nesten die niet jaarrond beschermd zijn).
- In de uitvoeringsplannen worden door een ter zake deskundige opgestelde maatregelen opgenomen, die waarborgen dat in de bouwfase verstoring van broedende boomvalken door licht, geluid en betreding in voldoende mate wordt voorkomen.

Als bovenstaande maatregelen worden genomen wordt op voorhand ingeschat dat het paar boomvalken in het bosje kan blijven broeden. Als bovenstaande maatregelen niet of niet volledig kunnen worden genomen, zal het paar boomvalken naar verwachting de huidige nestplaats verlaten. Zoals hierboven is aangegeven zijn er binnen het territorium van dit paar boomvalken voldoende alternatieve nestgelegenheden beschikbaar.

Gezien de ervaringen met kunstnesten in Duitsland (Sergio *et al.* 2001) en het feit dat vogels ieder jaar in een ruime omgeving van de oude nestplaats naar een nieuwe nestplaats zoeken, kunnen de boomvalken zo nodig worden verleid te verhuizen. Dit kan door andere locaties binnen 1-2 km gunstiger te maken door het aanbieden van kunstnesten als hier geen kraaiennesten aanwezig zijn, eventueel in combinatie met het creëren van rust.

3 Conclusies

De conclusies zijn opgesteld op basis van de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

In de L-vormige bosschage langs de Ringweg A10 en Parnassusweg in het plangebied van Kenniskwartier Noord hebben in 2013 één paar sperwers en één paar boomvalken gebroed. Andere essentiële ecologische functies voor deze soorten (zoals foerageergebied) worden door het plangebied niet vervuld.

Indien het Kenniskwartier Noord conform het bestemmingsplan volledig ingericht wordt, zonder dat in het uitwerkingsplan nadere maatregelen of voorzieningen worden getroffen ter behoud of bescherming van de nesten, zullen de huidige nestlocaties van één paar sperwer en één paar boomvalk komen te vervallen.

Voor het paar sperwers en het paar boomvalken zijn in de omgeving van het plangebied, dat wil zeggen binnen het bestaande territorium, voldoende alternatieve mogelijkheden om succesvol te nestelen.

Ontwikkelingen in delen van het plangebied kunnen plaatsvinden zonder dat het paar sperwers en het paar boomvalken zullen verhuizen, mits adequate maatregelen in de uitwerkingsplannen worden opgenomen.

Omdat de reproductie van het paar sperwers en het paar boomvalken geen gevaar loopt, zijn er geen gevolgen voor de staat van instandhouding van de sperwer en de boomvalk.

De beoordeling van de vraag of de door het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen met de hierboven beschreven effecten leiden tot overtreding van de Flora- en faunawet is aan het bevoegd gezag (de Dienst Regelingen van het ministerie van Economische Zaken). De daarvoor benodigde ecologische informatie is in het voorliggende rapport opgenomen.

4 Literatuur

- Bijlsma, R.G., 1993. Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels. Schuyt & Co, Haarlem.
- Bijlsma, R.G., 2000. Trends en broedresultaten van roofvogels in Nederland in 1999. De Takkeling 8 (1).
- Bijlsma, R.G., 2012. Trends en broedresultaten van roofvogels in Nederland in 2011. De Takkeling 20 (1).
- Bijlsma, R.G., F. Hustings & C.J. Camphuysen, 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland met vermelding van alle soorten. Avifauna van Nederland 2. GMB / KNNV, Haarlem / Utrecht.
- Dijk, A.J. van & A. Boele A. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Gemeente Amsterdam, 2013a. Kenniskwartier Noord. Ontwerp bestemmingsplan, college akkoord 4 juni 2013. Gemeente Amsterdam, Amsterdam.
- Gemeente Amsterdam, 2013b. Toelichting op het ontwerp bestemmingsplan. Gemeente Amsterdam, Amsterdam.
- Gemeente Amsterdam, 2013c. Natuurwaardenonderzoek Kenniskwartier Noord. Mei 2013. Gemeente Amsterdam, Dienst Ruimtelijke Ordening, Beleidsteam Stad, Amsterdam.
- Ministerie van LNV, 2009. Aangepast lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Scharringa, C.J.G., W. Ruitenbeek & P.J. Zomerdijk, 2010. Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009. Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN) / Landschap Noord-Holland
- Sergio, F., R.G. Bijlsma, G. Bogliani & I. Wyllie, 2001. Hobby *Falco subbuteo*. BWP Update 3: 133-156. Oxford University Press, Oxford.
- Snow, D.W. & C.M. Perrins, 1998. The birds of the Western Palearctic. Vol. 1: Non-Passerines. Oxford University Press. New York.
- SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5. Verspreiding aantallen verandering. KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Vlek, R. & T. van Lent, 2012. Terugkeer van broedende sperwers *Accipiter nisus* bij het Koninklijke Instituut voor de Tropen in de binnenstad van Amsterdam in 2012. De Takkeling 20 (3).

Bijlage 1 Verslag veldbezoeken

B1.1 Veldbezoek 16 augustus 2013

Op vrijdag 16 augustus 2013 heeft D. Beuker van Bureau Waardenburg onder uitstekende omstandigheden een veldbezoek gebracht aan het Kenniskwartier Noord in Amsterdam. Het doel van het bezoek was het lokaliseren van nesten van sperwer en boomvalk. De locaties van de gevonden nesten zijn ingemeten met GPS. De nabije omgeving is onderzocht (tot ca. 1 km afstand van het nest) op alternatieve nestlocaties voor de desbetreffende soorten. Er is niet gekeken naar de eventuele bezetting van deze alternatieve broedlocaties door sperwer of boomvalk.

Terrein

Het terrein van de voormalige tennisbaan aan de Mahlerlaan in Amsterdam is grotendeels begroeid met wilgen, riet afgewisseld met vochtige, zandige terreindelen. De bosschages aan de westzijde van het complex bleken al te zijn verdwenen voorafgaande aan de veldverkenning. Mogelijk stonden hier deels volgroeide populieren. Aan de noord- en oostzijde zijn bosje aanwezig met hogere bomen. Deze bestaan voornamelijk uit veldesdoorn, zomereik en hazelaar in de struiklaag en populieren in de boomlaag. Aan de buitenrand is een smalle strook gekapt voor het plaatsen van een raster. Het is verboden het gebied te betreden en het is volledig afgesloten. Op enkele plaatsen is het raster echter vernield en zijn looppaadjes in het bosje ontstaan.

Nesten

Nabij de Mahlerlaan foerageerde een volwassen exemplaar boven het voormalige tennisveld en pikte hier enkele libellen uit de lucht. Na enige tijd dook de boomvalk de rij populieren aan de noordrand in. Hier bevindt zich een oud kraaiennest. De boom werd door de medewerker van Bureau Waardenburg gecontroleerd en de stam was gemarkeerd met een B (met afplaktape, zie foto 1). Het nest is enige tijd geobserveerd, maar enige vorm van activiteit op of nabij het nest werd niet waargenomen.

In het zuidwestelijke deel van de bosschage is een groepje van vier nesten aanwezig, die waarschijnlijk van één paartje sperwer zijn. Het meest zuidelijke nest(1) bevond zich in een dode veldesdoorn en leek iets verzakt. Onder het nest zijn enkele veertjes en botjes aangetroffen. Deze waren niet vers. Een tweede nest (2) was in goede conditie en bevond zich in een veldesdoorn ongeveer 15 m ten noorden van het eerste nest. Hier lagen enkele veertjes van een gaai op de bodem recht onder het nest. Een derde nest (3) in eveneens goede conditie bevond zich in een veldesdoorn ca. 10 m verder naar het noorden. Hier lagen enkele botjes en veren van merel en grote bonte specht. Een vierde nest (4) werd opgemerkt door het wegvliegen van een adulte vrouw sperwer uit de directe omgeving van het nest. Onder het nest is een borstveer van een sperwer gevonden. De nesten vormen één nestlocatie, die de kern van het broedterritorium vormt. Vermoedelijk is dit al enkele jaren het geval.

Figuur B.1 Van links naar rechts; gemarkeerde boom, boom met boomvalknest en het nest van de boomvalk.

Alternatieven

In de directe omgeving is gekeken naar de aanwezigheid van alternatief broedbiotoop. Voor de sperwer lijken voldoende alternatieven op korte afstand voorhanden. Op zeer korte afstand is bijv. het klaverblad op het knooppunt A10-S108 zeker geschikt. Daarnaast liggen op geringe afstand bosschages met geschikt broedbiotoop. Te denken valt aan het Beatrixpark, het Gijsbrecht van Aemstelpark en de groene delen van Nieuwe Meer. Daarnaast zijn diverse kleine stroken groen aanwezig, die broedgelegenheid kunnen bieden.

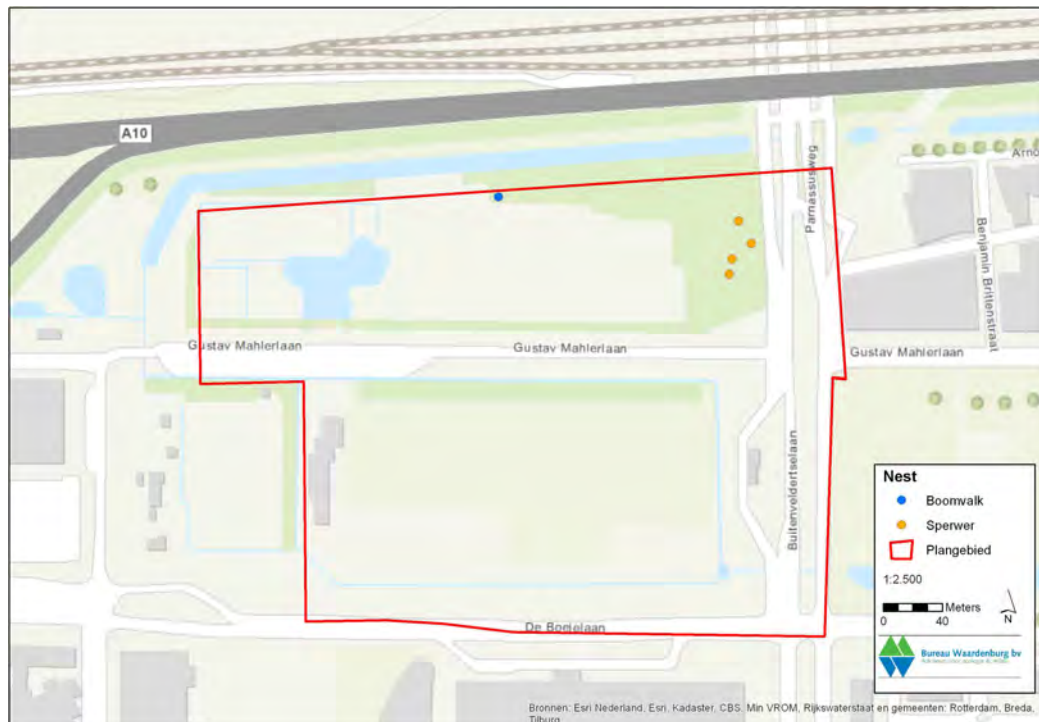
Binnen een straal van een kilometer is voor de boomvalk naar alternatieve nestgelegenheid gezocht. Voor deze soort zijn momenteel niet direct alternatieven voorhanden, omdat bomen van geschikt formaat ontbreken of op te drukke plekken staan. Hier zal beter voor gekeken moeten worden.

Opmerkingen

De nestlocaties van roofvogels zijn met behulp van GPS op een Garmin en GPS op telefoon ingemeten. Door de gesloten kroonlaag is de onzekerheid in de coördinaten

te groot om deze op een kaart te projecteren. De stippen op de onderstaande kaart zijn dan ook handmatig ingevoerd en geven een goede indicatie van de nestlocaties.

S

Figuur B1.2 Ligging nesten van sperwer en boomvalk in augustus 2013.

B1.2 Veldbezoek 13 september 2013

Op 13 september 2013 is een veldbezoek afgelegd aan de omgeving van Kenniskwartier Noord. Hierbij is getracht van alle bomengroepen van enige omvang binnen een straal van 2 km van het plangebied (Kenniskwartier Noord) vast te stellen of deze geschikt zijn als (alternatieve) broedlocatie voor sperwer en boomvalk.

De bomengroepen zijn ingedeeld in drie groepen: geschikt (++), matig geschikt (+) en ongeschikt (-).

Voor de boomvalk zijn de volgende criteria gehanteerd om de geschiktheid te bepalen:

- Hoogte van de bomen.
- Aanwezigheid een open aanliegroute.
- Rust (afwezigheid van rondlopende mensen).
- Aanwezigheid van grote nesten of zwarte kraaien.
- Geen nest van boomvalk (van 2013) aanwezig.

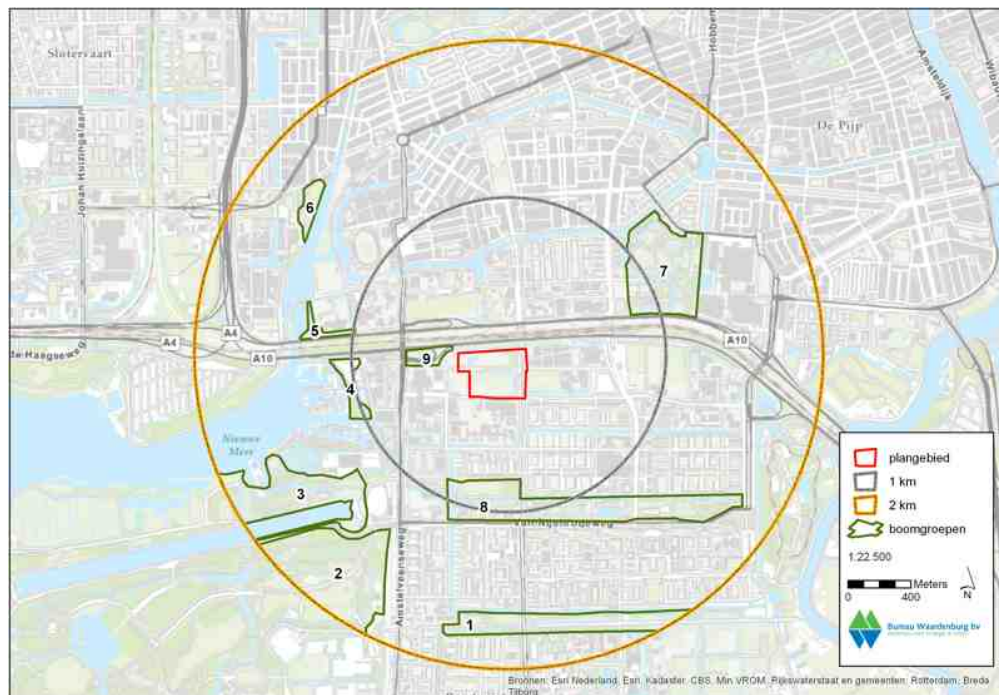
In Amsterdam-Noord is een broedgeval van boomvalk bekend op een toren in industriële bebouwing (waarneming.nl). Het feit dat boomvalk ook op gebouwen kan broeden is in dit onderzoek niet meegenomen.

Voor de sperwer is vooral gelet op aanwezigheid van een struiklaag of laag opgaande bomen en (daarmee samenhangend) rust.

In onderstaande tabel is weergegeven welke bomengroepen zijn bezocht, in welke mate deze geschikt worden geacht en op grond waarvan. De nummers verwijzen naar de kaart (figuur B1.3). In geen geval was hier een territorium van boomvalk aanwezig in 2013.

Tabel 1. De ligging van de onderzochte boomgroepen, de geschiktheid voor boomvalk en sperwer als broedlocatie en de kenmerken van de boomgroepen. De nummering van de gebieden komt overeen met figuur B1.3.

Nummer	Ligging	Geschiktheid boomvalk	Geschiktheid sperwer	Kenmerken/omschrijving (zie criteria)
1	t' Kleine Loopveld	++	++	Parkachtige strook van 1.300 m breed met waterpartijen, (vaak solitaire) hoge populieren en bosschages
2	Amsterdamsche bos	+	++	Parkachtig bos met dicht opeen staande bomen en struiklaag bestaande uit gewone es en beuk hoofdzakelijk; enkele zwarte kraaien aanwezig
3	Omgeving bosbaan	++	++	Hoge rij populieren met open aanliegroute, dichte struiklaag, vrij veel rust; zwarte kraaien aanwezig
4	Jachthaven	-	++	Voor recreatie afgesloten deel bos bestaande uit zwarte els en gewone es; zeer geschikt voor sperwer
5	Jachthavenweg aan westzijde tenniscomplex	++	++	Waterpartij omringd door rijen hoge populieren; tegen de wal van de snelweg dichte bosschages; zeer rustig
6	Begraafplaats Rijnsburgstraat	+	++	Dichte bosschages met solitaire hogere beuken en gewone es, rustige locatie
7	Beatrixpark	+	++	Rustig gelegen park met weinig hoge populieren; struiklaag goed ontwikkeld
8	Gijsbrecht van Aemstelpark	++	++	Park met hoge groepen populieren en aanwezigheid van zwarte kraaien. Het park is ruim 2 km breed. In het noordwestelijke deel heeft in 2012 een paar boomvalk succesvol gebroed. Uitgebreide struiklaag aanwezig.
9	Klaverblad A10	+	++	Klaverblad met matig hoge eiken en lage bosschages.

Figuur B1.3 Ligging van de onderzochte bomengroepen met nummering overeenkomstig tabel XX. De gestippeld cirkels zijn getrokken op 1 resp. 2 km van (het midden van) het plangebied (rood omlijnd).

De conclusie is dat voor boomvalk en sperwer voldoende alternatieve broedlocaties aanwezig zijn binnen ca. 2 km van het plangebied.

Bijlage 2 Broedbiologie sperwer

1 Algemeen

De sperwer is een van de algemenere roofvogelsoorten in Nederland. In heel Nederland broeden tussen de 4.000 en 5.000 paren (SOVON 2002). Voor Noord-Holland wordt het aantal broedparen geschat op 300-400 paar (Scharringa *et al.* 2010).

De sperwer is in Nederland van oorsprong een broedvogel van bossen en halfopen landschappen. Vanaf begin jaren negentig zijn sperwers zich gaan vestigen in de steden en dorpen, zoals in parken en grote stadstuinen. Sinds eind jaren negentig is de sperwer een normale stadsvogel geworden (Bijlsma 2000). Hierbij wordt gebroed in kleine parkjes en overhoekjes, vaak gebieden die tevens worden benut door mensen en hun honden. Ook in Amsterdam broeden sperwers tot in de binnenstad, zoals in de tuin van het Tropeninstituut (Vlek & Van Lent, 2012) en in een tuin langs de Herengracht (Vlek 1999 in Vlek & Van Lent 2012).

Een typische nestplaats van een sperwer is een dichte opstand van naaldbomen met een voorkeur voor douglas-, sitka- of fijnspar en openingen in de vorm van open plekken of uitsleppaden (Bijlsma 1993). Bij gebrek aan dergelijke broedplekken worden alternatieven gebruikt, waarbij nesten worden gebouwd in bijvoorbeeld berk, wilg, zomereik en meidoorn. Het paartje in de tuin van het Tropeninstituut nestelde in de ceder aldaar (Vlek & Van Lent, 2012). Op het voormalige tennisbaancomplex aan de Mahlerlaan te Amsterdam nestelden de sperwers in veldesdoorn (D. Beuker, dit rapport). Nesten worden veelal op een zijtak tegen de hoofdstam aangebouwd, maar niettemin komen nesten op zijtakken op enige afstand van de hoofdstam regelmatig voor (Bijlsma 1993).

Sperwers bouwen vrijwel zonder uitzondering jaarlijks een nieuw nest, welke normaal op korte afstand van het oude nest wordt gebouwd (Bijlsma 1993). Oude nesten, nesten van soortgenoten en nesten van andere soorten worden, uitzonderingen daargelaten, niet gebruikt. Soms worden oude nesten of resten van oude nesten als basis gebruikt om een nieuwe te bouwen. Vaak worden bosjes jaren achtereen gebruikt, maar wel jaarlijks met een nieuw nest.

Afhankelijk van de kwaliteit van het leefgebied varieert de afstand tussen sperwernesten van 225 tot 3.300 m (Bijlsma 1993). In bosjes rondom stedelijke gebieden kunnen nesten en dus territoria op korte afstand van elkaar liggen (Scharringa *et al.* 2010). De meeste territoria worden vele jaren achtereen gebruikt, waarbij uitvallende vogels worden vervangen door surplus (Snow & Perrins 1998).

Veel sperwers, en dan vooral de mannetjes, zijn jaarrond aanwezig in het territorium, anderen trekken (buiten het broedseizoen) weg (Bijlsma 1993). Vanaf maart neemt de activiteit rondom de nestlocatie toe, en vanaf halverwege april starten de eerste

paartjes met de eileg. Na circa 40 dagen komen de eieren uit. Circa 25-30 dagen na uitkomst van de eieren vliegen de jonge sperwers uit.

Een populatie sperwers kent een hoge doorstroom, omdat na het eerste levensjaar de gemiddelde levensverwachting voor mannetjes 1,8 jaar en voor vrouwtjes 2,3 jaar is (Bijlsma 1993). De gemiddeld mortaliteit van de adulte vogels is jaarlijks bijna een derde. In een sperwerpopulatie is een groot aantal sperwers aanwezig die niet deelnemen aan het broedproces (Bijlsma 1993). Het aandeel van dit zogenaamde surplus in de gehele populatie is niet bekend. Wel worden “ongebruikte” plekken binnen de broedende populatie snel opgevuld. Van de uitvliegende jongen is 6% verantwoorde—lijk voor ruim 50 % van het nageslacht (Bijlsma 1993).

2 Specifieke aspecten

Hieronder wordt ingegaan op enkele specifieke aspecten van de broedbiologie, die van belang zijn voor de bepaling van de effecten. Daarbij is gebruikt gemaakt van de hierboven genoemde informatie. De gebruikte bronnen zijn omwille van de leesbaarheid niet steeds herhaald. Op een enkele plaats is deze informatie aangevuld of wordt verwezen naar niet eerder genoemde informatie. Voor een deel is gebruikt gemaakt van interpretatie van de gevonden gegevens en expert judgement.

2.1 Het leefgebied van de sperwer

De minimumvereisten voor het broedgebied zijn voldoende voedsel (met name in de zomer) en geschikte broedplekken. Het stedelijk milieu is rijk aan voedsel, in de vorm van kleine zangvogels, voor sperwers. Plekken om te nestelen zijn daarentegen minder ruim voor handen, hoewel sperwers opportunistisch zijn in de keuze voor een nestplaats. Overhoekjes, drukke parken en rustige grote achtertuinen met grote bomen zijn voldoende om te kunnen nestelen in steden als Amsterdam en Den Haag. De beschikbaarheid hiervan kan beperkend lokaal zijn.

Sperwers blijven in de regel jaarrond in hun leefgebied. Volwassen vogels kunnen zich elders vestigen, in de regel binnen 10 km van de huidige nestplaats (zie Bijlsma 1993). Sommige sperwers trekken in het najaar weg om in het voorjaar terug te keren naar de nestplek. Jonge sperwers verplaatsen zich naar plekken die beschikbaar komen omdat adulte vogels gestorven of verdwenen zijn. Op deze wijze kunnen locaties vele jaren door sperwers bezet blijven.

Binnen zekere grenzen kan een sperwer zich aanpassen aan een verkleining of aantasting van zijn leefgebied. Zoals beschreven is de sperwer een soort die zich zelfs vestigt op plaatsen in de binnenstad van Amsterdam of druk bezochte kleine parken in Den Haag. Als nestbomen worden verwijderd, dan kunnen sperwers uitwijken naar alternatieve geschikte nestbomen in de nabijheid. Wanneer een deel van een park of bosje wordt gerooid, maar een geschikt bosje of geschikte nestboom overblijven, dan is de kans groot dat het gebied geschikt blijft voor een paartje

sperwers. Vanzelfsprekend kan een sperwerpaar zich niet aanpassen aan een structurele verkleining van het leefgebied.

Er is in en om Amsterdam ongetwijfeld sprake van concurrentie om geschikte nestplaatsen. Aangezien de kolonisatie van het stedelijk gebied al begin jaren 90 in gang is gezet zijn alle geschikte gebieden inmiddels wel bezet. Bij hoge voedseldichtheid kunnen sperwers al op enkele honderden meters van elkaar broeden.

Van belang is ook of binnen een territorium, dus in de nabijheid van de huidige nestplaats, andere geschikte nestplaatsen zijn voor het broedpaar.

2.2 Het nest van de sperwer

Gebruikt een sperwer hetzelfde nest gedurende zijn hele leven? Betreft de sperwer ook nesten die niet door hem zelf zijn gemaakt?

Sperwers bouwen doorgaans ieder jaar een nieuw nest. Bij uitzondering wordt een bestaand nest gebruikt of wordt gebruik gemaakt van een nest gemaakt door andere soorten zoals de zwarte kraai. Wel bouwt een sperwer vaak een nieuw nest op hetzelfde nest als voorgaande jaren. Ook is de nestplek vaak jarenlang identiek (d.w.z. dat hetzelfde bosje jaren achtereenvolgend wordt gebruikt).

Geschikte broedlocaties kunnen als volgt worden getypeerd. Sperwers broeden in bomen. Geschikte nestbomen worden gevonden in dichte bosjes. Ook worden grote solitaire bomen als spar of ceder gebruikt. Daarnaast is rust van belang. Dus een bosje dat is afgesloten of moeilijk toegankelijk is voor mensen, of een afgesloten tuin is het meest geschikt als nestlocatie.

Hoewel sperwers dus doorgaans jarenlang op eenzelfde locatie broeden, kunnen ze verhuizen, als er een meer geschikte locatie beschikbaar komt. Het is alleen moeilijk met zekerheid vast te stellen of dat gebeurt, of andere locaties geschikter zijn en wat de eventuele drijfveren van de sperwers zijn om te verhuizen. Indien geschiktere nestlocaties, waar bijvoorbeeld meer rust heerst, binnen korte afstand van de huidige nestlocatie aanwezig zijn, dan zal het paartje sperwers alsnog uitwijken naar die locatie.

Hoe verdraagt de sperwer menselijke ontwikkelingen?

Sperwers vereisen rust rond de nestplaats, maar verdragen menselijke activiteiten overigens goed. Zoals de praktijk laat zien kunnen sperwers op zeer korte afstand van bebouwing, spoorlijnen en snelwegen nestelen. Ook druk bezochte parken worden niet gemedend om te nestelen.

2.3 De vaststelling van de aanwezigheid van de sperwer

Op de volgende wijze kan met zekerheid worden vastgesteld dat een nest wordt bewoond door een sperwer. Een in gebruik zijnde nest bevat eieren, een broedend vrouwtje of jonge vogels. Rondom het nest liggen poep- en prooiresten. In hetzelfde

bosje liggen verse plukresten van vogels. Buiten het broedseizoen zijn, als de vogels niet wegtrekken, prooiresten te vinden. Een gebruikt nest is ook duidelijk herkenbaar aan verse takken die erop liggen.

Het zoeken van het nest of vaststellen van territorium kan beste aan het begin van het broedseizoen geschieden, in de periode maart-mei. De vogels zijn dan nog vocaal en kunnen makkelijk worden opgespoord. Indien nog niet bekend met de locatie dan is het aan te bevelen om vroeg in het seizoen, voordat de bladeren aan de bomen zitten, te zoeken naar oude nesten. Nieuwe nesten worden normaliter dichtbij de oude gebouwd. Of daadwerkelijk tot eileg is overgegaan kan het best worden vastgesteld eind april-begin mei.

Sporen van gebruikte nesten zijn echter in ieder geval tot begin september of nog langer te vinden, maar minder eenvoudig.

Richtlijnen voor het vaststellen van territoria zijn vastgelegd in Van Dijk & Boele (2011). Het vaststellen van daadwerkelijk broeden en opsporen van nesten vergt meer dan dat. Daarvoor zijn veel aanwijzingen beschreven door Bijlsma (1993).

2.4 Mogelijke overtreding van artikel 11 Ffwet

In theorie kan een sperwerpaar worden weggelokt door een andere locatie (buiten het plangebied) meer geschikt te maken, in de praktijk zal een paar meestal blijven zitten, zolang het gebruikte bosje geschikt blijft. Weglokken is geen preventieve maatregel die enige zekerheid biedt.

Een paar sperwer verlaat een nestplaats, als de omvang van het bosje te klein wordt. Hoe groot of klein dat precies kan zijn is moeilijk aan te geven, maar één boom of alleen de nestboom met de direct omliggende bomen zal bijna altijd leiden tot verlies van broedgelegenheid.

Bijlage 3 Broedbiologie boomvalk

1 Achtergrondinformatie

De boomvalk komt in lage dichtheden in grote delen van Nederland voor. In totaal gaat het om 750-1.000 broedparen in heel Nederland (SOVON 2002). In Europa worden dichtheden genoemd van 1-5 paar per 100 km².

In de periode 2005-2009 werd de populatie voor heel Noord-Holland geschat op 60-90 paar, waarvan 10 paar in en rondom Amsterdam (Scharringa *et al.* 2010). Boomvalken broeden in Amsterdam succesvol in het stedelijk gebied. Aan de zuidkant van Amsterdam hebben in de periode 2005-2009 de boomvalken gebroed in de Nieuwe Meer/Amsterdamse Bos, Watergraafsmeer, nabij Ouderkerk aan de Amstel en nabij Osdorp.

Het paar in het plangebied heeft daar in de periode 2009-2013 (vrijwel) jaarlijks gebroed (bron: waarneming.nl). Een enkele keer is zuidelijker gebroed. Voor 2009 komen waarnemingen van adulte vogels en meldingen van broedindicatief gedrag vooral uit het Amsterdamse Bos (Scharringa *et al.* 2010, waarneming.nl).

Van oudsher is de boomvalk een broedvogel van hoger Nederland, inclusief de duinstreek (SOVON 2002). Vanaf de jaren 70 heeft de soort zich sterk uitgebreid in westelijke richting, inclusief Waddeneilanden. Tegelijkertijd zijn veel broedgebieden in de oostelijke helft van het land leeggelopen. Het habitat dat wordt gebruikt varieert van bebouwd gebied en veenweidegebieden tot populierenaanplant en grote heide- en bosgebieden (SOVON 2002).

Een van de oorzaken van achteruitgang in broedgebieden op de hogere zandgronden is waarschijnlijk de toename en het herstel van havik. Zo is de predatie van boomvalken daar sterk toegenomen (Sergio *et al.* 2001). Daarnaast zijn de belangrijkste prooidieren van de boomvalk de afgelopen decennia sterk afgenomen (SOVON 2002). De grote trendverschillen binnen het areaal in West-Europa wijzen erop dat regionale factoren doorslaggevend zijn.

De nestlocatie van de boomvalk wordt getypeerd door een open aanvliegroute en vrij uitzicht, dus normaliter in de kruin van een boom (Bijlsma 1993). Typische broedplekken zijn dan ook oude grove dennen die een open structuur hebben, laanbomen, populieren (al dan niet in laan) en hoogspanningsmasten. De boomvalken op de voormalige tennisbaan aan de Mahlerlaan te Amsterdam nestelden in een populier (D. Beuker in dit rapport). De nesthoogte varieert normaliter tussen de 12-32 m (Sergio *et al.* 2001). Van de 46 nesten die in 2011 werden gevonden was de gemiddelde nesthoogte 16,8 m, de spreiding 4-26 m (Bijlsma 2011). De afstand tussen bezette nesten varieert van 1,5 km tot 8,8 km (Sergio *et al.* 2001).

Vrijwel zonder uitzondering wordt een oud kraaiennest gebruikt (Bijlsma 1993). In Duitsland worden ook kunstnesten gebruikt (Sergio *et al.* 2001). Het is ongebruikelijk dat een nest dat al één of twee jaar daarvoor is gebruikt door boomvalken opnieuw wordt gebruikt. De meerderheid van de boomvalken gebruikt jaarlijks een nieuw (gebruikt) kraaiennest (Bijlsma 1993). De grootte van het nestelgebied varieert tussen de 250-1.600 ha (Sergio *et al.* 2001). Normaal wordt een nest in gebruik genomen binnen een afstand van 1 km van het vorige nest, maar in sommige gevallen tot 2-3 km afstand van de oude nestlocatie (Sergio *et al.* 2001). Aan het begin van het broedseizoen worden tussen de 1-8 potentiële nestlocaties geprobeerd, welke normaliter op korte afstand van elkaar liggen, maar soms tot op meer dan 1 km van elkaar liggen (Sergio *et al.* 2001).

De mate waarin boomvalken terugkeren naar het oude territorium kent een grote spreiding, waarbij sommige ieder jaar een territorium hebben en andere geschikte plekken slechts zelden bezet zijn (Sergio *et al.* 2001). Boomvalken foerageren in een ruim gebied rondom de nestplaats, soms tot op een afstand van meer dan 5 km (Bijlsma *et al.* 2001).

De jongen worden voornamelijk met vogels gevoerd (Sergio *et al.* 2001). Bij voorkeur worden vogels van het open gebied gevangen, zoals gierzwaluwen, zwaluwen, piepers en kwikstaarten, maar ook soorten die in groepen voorkomen, zoals mussen en vinken (Sergio *et al.* 2001). Insecten worden veel gevangen, maar het aandeel dat ze innemen in het totale dieet is onbekend. Insecten zijn vooral belangrijk voedsel in de nazomer voor de uitgevlogen zelfstandig wordende jongen (Bijlsma 2011). Uitgevlogen jongen vangen vrijwel zonder uitzondering insecten (Sergio *et al.* 2001).

2 Specifieke aspecten

Hieronder wordt ingegaan op enkele specifieke aspecten van de broedbiologie, die van belang zijn voor de bepaling van de effecten. Daarbij is gebruikt gemaakt van de hierboven genoemde informatie. De gebruikte bronnen zijn omwille van de leesbaarheid niet steeds herhaald. Op een enkele plaats is deze informatie aangevuld of wordt verwezen naar niet eerder genoemde informatie. Voor een deel is gebruikt gemaakt van interpretatie van de gevonden gegevens en expert judgement.

2.1 Het leefgebied van de boomvalk

De minimumvereisten voor het broedgebied zijn geschikte nestgelegenheid, weinig predatie, voldoende voedsel in de vorm van kleine zangvogels en voldoende insecten in de nazomerperiode. Nestgelegenheid moet voldoende aanwezig zijn in de vorm van oude kraaiennesten of kunstnesten. Bij voorkeur zijn er binnen een straal van enkele honderden meters verschillende nesten, zodat ze een nest kunnen kiezen. Deze nesten moeten dan in de kruinen van bomen zitten en goed aanvliegbaar met een open uitzicht. Het foerageergebied strekt zich tot op kilometers afstand uit, waarbij zowel het landelijke als stedelijke gebied wordt bestreken.

De boomvalk trekt jaarlijks heen en weer tussen zijn overwinteringsgebieden ten zuiden van de Sahara en de broedgebieden in Europa. Tot op heden is niet precies bekend hoe plaatstrouw boomvalken zijn. Gezien het jaarlijks terugkomen van al dan niet dezelfde exemplaren naar dezelfde locaties, zoals in het plangebied, is waarschijnlijk een belangrijk deel van de boomvalken plaatstrouw aan een locatie.

De boomvalk is in staat om goed te anticiperen op veranderingen in zijn leefgebied. Boomvalken hebben de laatste jaren grote delen van Nederland gekoloniseerd en zijn daarbij gaan broeden in o.a. hoogspanningsmasten en in het stedelijk gebied. Ook benutten ze kunstnesten in Duits agrarisch gebied. Bij aantasting van zijn leefgebied (verdwijnen broedgelegenheid) zal de boomvalk uitwijken naar nabij gelegen geschikte gebieden, mits die voorhanden zijn en nog niet bezet door een ander paar. Hierbij wordt aanbevolen om kunstnesten aan te bieden te bevordering van de vestigingskansen (zie Sergio *et al.* 2001).

Boomvalken dulden geen soortgenoten in hun territoria (Bijlsma 1993). De afstand tussen territoria ligt tussen de 1,5 en de 8,8 km. Dit hangt waarschijnlijk samen met voedsel- en nestaanbod. Binnen zuidelijk Amsterdam en omstreken is de afstand tussen de verschillende broedparen 6-10 km (zie ligging territoria Scharringa *et al.* 2010 en waarnemingen op waarneming.nl). Vermoedelijk worden deze afstanden door concurrentie bepaald en is er geen vrije ruimte in de huidige situatie.

Ook is concurrentie met andere soorten roofvogels mogelijk. Rondom Amsterdam zijn de meeste geschikte gebieden inmiddels gekoloniseerd door haviken (Scharringa *et al.* 2010), inclusief het Amsterdamse Bos. In dergelijke gebieden kan de predatiedruk groot zijn, zodat dergelijke gebieden door boomvalken mogelijk worden gemedend.

2.2 Het nest van de boomvalk

Boomvalken gebruiken bij voorkeur het nest van een zwarte kraai. Deze wordt 1-2 jaar gebruikt, waarna weer een ander oud kraaiennest wordt betrokken. In uitzonderlijke gevallen wordt een nest langer gebruikt. Soms worden nesten van andere soorten dan de zwarte kraai gebruikt, zoals oude nesten van de buizerd. Inmiddels is gebleken dat in Noord-Duitsland boomvalken kunstnesten betrekken en het aanbieden van kunstnesten wordt nu ook als een van de methoden genoemd om leefgebieden aantrekkelijker te maken voor boomvalken (zie Sergio *et al.* 2001). Worden deze nesten dan meerdere jaren gebruikt?

Geschikte nestlocaties van boomvalken hebben de volgende kenmerken. Geschikte nestbomen zijn hoog en goed aanvlugbaar met goed vrij uitzicht rondom. Nestlocaties zijn dan ook veelal open oude dennen, laanbomen, populierenopstanden en hoogspanningsmasten. Daarnaast moeten oude kraaiennesten of kunstnesten aanwezig zijn.

De verstoringgevoeligheid van de boomvalk is niet goed bekend, maar vermoedelijk geldt, vergelijkbaar met andere soorten roofvogels, dat, indien opgroeiend in een drukke omgeving, vogels dichtbij drukke wegen en paden kunnen broeden. Niettemin

zijn dat meestal de relatief rustige gebieden in een drukke omgeving. De vogels in het plangebied broeden nu in een afgesloten hoekje in een voorkeursboom (populier); beide factoren zullen naast de relatieve rust (geen wandelaars en honden) een rol spelen in de nestplaatskeuze.

Boomvalken wisselen regelmatig van nest. Indien in de nabijheid van de huidige nestplaats nieuwe en geschikte nestplekken komen, dan is de kans groot dat de vogels overgaan naar deze plek. Ieder jaar wordt binnen een gebied van 250-1.600 ha gezocht naar potentiële nestlocaties door de valken. Normaal bevindt de nestlocatie zich binnen een kilometer afstand van de oude nestlocatie. Alternatieve nestgelegenheid kan daarom het beste op een afstand van minder dan 1 km van de huidige nestplaats plaatsvinden.

Boomvalken zijn de laatste decennia gebieden met intensieve menselijke ontwikkelingen ingetrokken. De praktijk laat zien dat de boomvalk op zeer korte afstand van bebouwing, spoorlijnen en snelwegen tot broeden kan komen. Bij verdere ontwikkeling zal de boomvalk verdwijnen als de omstandigheden voor broeden niet meer gunstig zijn, zoals geen open aanvliegroute, geen uitzicht vanuit de nestplaats en onvoldoende nestplaatskeuze of te veel verstoring door mensen.

2.3 De vaststelling van de aanwezigheid van de boomvalk

Op de volgende wijze kan met zekerheid worden vastgesteld dat een nest wordt bewoond door een boomvalk. Een in gebruik zijnd nest bevat eieren, een broedend vrouwtje en/of jonge vogels. Rondom het nest ligt poep, of er liggen braakballen en prooi-resten. Daarnaast zijn boomvalken heel vocaal en roepen dan ook regelmatig. In het begin van het seizoen vertonen boomvalken opvallende baltsvluchten. Na het uitvliegen van de jongen blijven deze nog een periode met de oudervogels in de ruime omgeving hangen.

Boomvalken keren vanaf de tweede helft van april terug uit Afrika. De eileg start vanaf begin juni. Vaststelling kan het beste plaatsvinden in de periode mei-augustus.

Richtlijnen voor het vaststellen van territoria zijn vastgelegd in Van Dijk & Boele (2011). Het vaststellen van daadwerkelijk broeden en opsporen van nesten vergt meer dan dat. Daarvoor zijn veel aanwijzingen beschreven door Bijlsma (1993).

2.4 Mogelijke overtreding van artikel 11 Ffwet

In theorie kan een boomvalkenpaar worden weggelokt door een andere locatie (buiten het plangebied) meer geschikt te maken, in de praktijk zal een paar meestal blijven zitten, zolang het gebruikte bosje geschikt blijft. Boomvalken maken gebruik van kunstnesten en die worden soms ook aanbevolen om verlies van nestgelegenheid te voorkomen (zie Sergio *et al.* 2001). Uiteraard dient de omgeving van de nestlocatie geschikt te zijn. Bosjes kunnen geschikter gemaakt te worden, door de toegang voor mensen te beperken.

Een paar boomvalk verlaat een nestplaats, als de omvang van de bosschage te klein wordt. Hoe groot of klein dat precies kan zijn is moeilijk aan te geven, maar één boom of alleen de nestboom met de direct omliggende bomen zal bijna altijd leiden tot verlies van broedgelegenheid.

Bureau Waardenburg bv

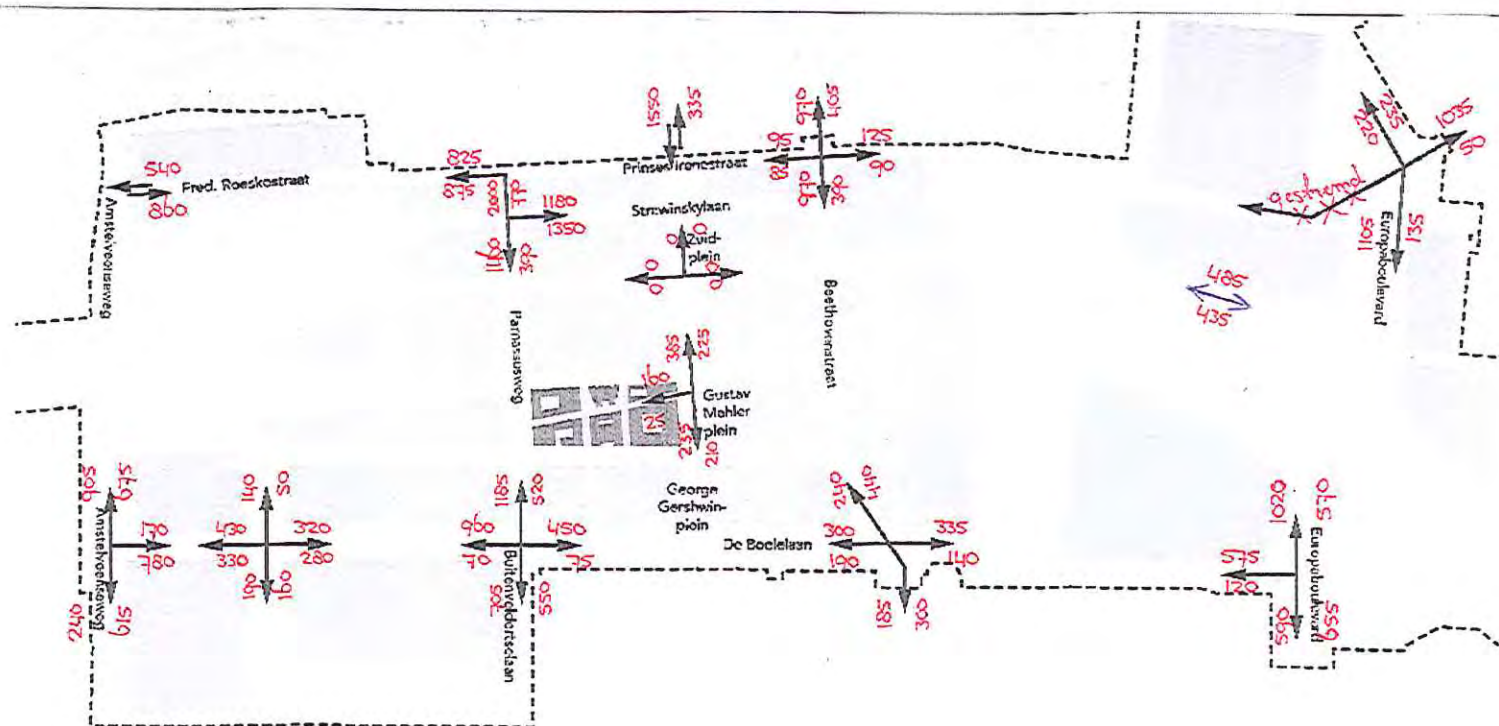
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg

Telefoon 0345-512710, Fax 0345-519849

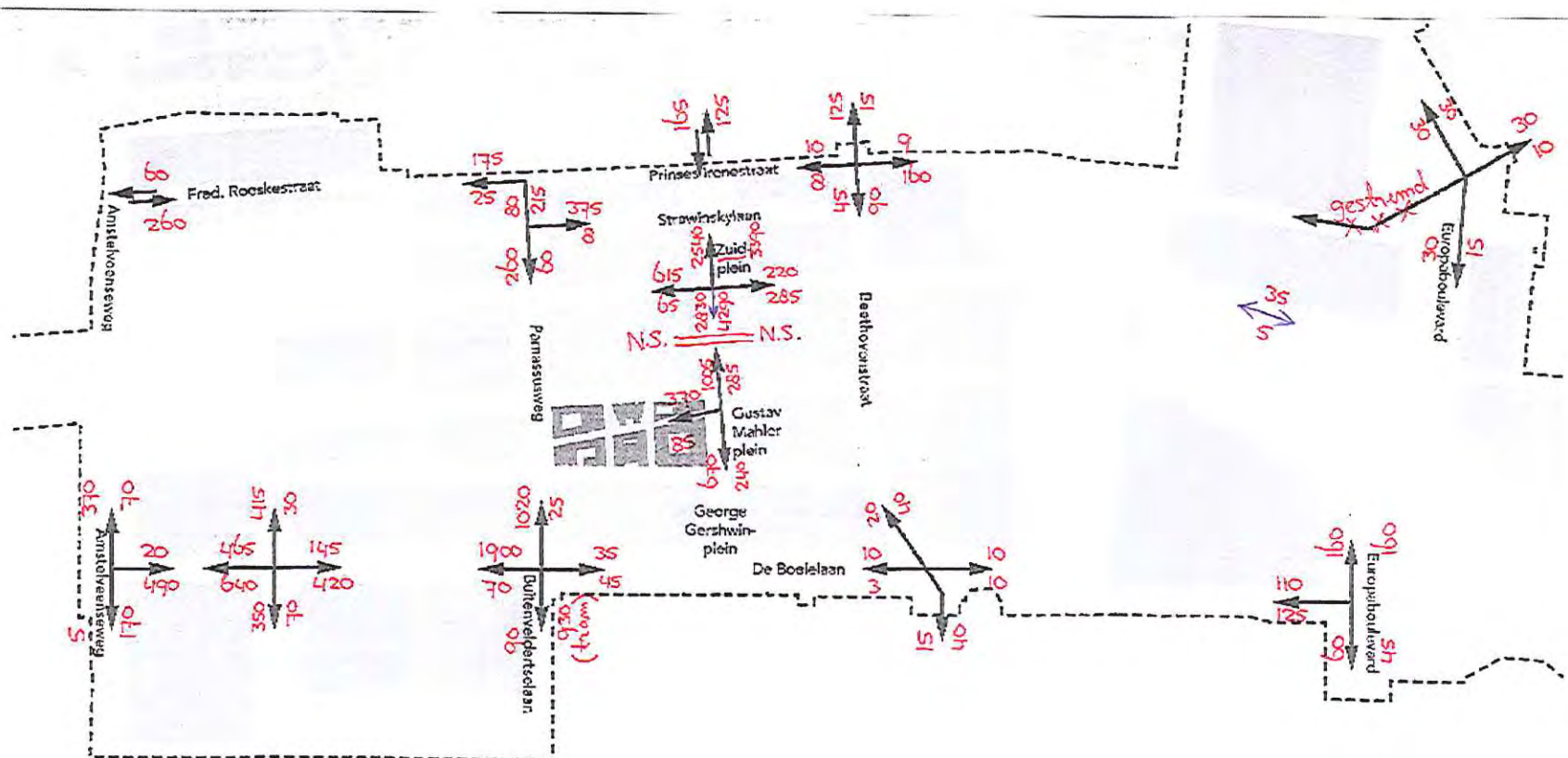
E-mail info@buwa.nl, www.buwa.nl

Bijlage bij verslag inspraakavond 7 juli 2010: overzicht verkeersstromen 2010 (fiets, voetgangers)

Mei 2010

tellingen **fietsers** en **voetgangers** in de ochtendspits → 07.00 - 09.30 uur

Mei 2010

tellingen ~~fietsers en~~ voetgangers in de ochtendspits → 07.00 - 09.30 uur